

בלק וטהר לבנו

מענה על שאלות רבות בפרשה
זויד'עליים מקוריים וזויד'וקים ע'צומים

להצלחת ולישועת ה' בכל משאלות לבו לטובה אמן
שותפי לכל זיכוי הרבים של "וטהר לבנו"

ר' אברהם בן שושן גואטה שליט"א

ותודה לבורא עולם הרחום וחנן

ב"ה כבר יצאו לאור 4 כרכי "וטהר לבנו"

שמות - ויקרא - במדבר - דברים

ובקרב בס"ד כרך "בראשית"

ואנא התפללו להצלחת שותפי רבי אברהם בן שושן בס"ד תמיד

ושיהיה לעילוי נשמת אביו

מר שושן בן אברהם וסמינה גואטה זצ"ל

ולע"נ אמו מרת זאיה גואטה ע"ה

בת שלמה ורחל כליפי ע"ה

וברכה לבנו היקר שי שושן בן אברהם גואטה נ"ו

על מסירותו המושלמת לספרים הקדושים

הקב"ה ישלם שכרם בזה ובבא

ניתן להשיג את הספרים, אצל המחבר יוחנן ריינר 0527120333 במספר ערים בארץ, "בחינים" ללומדים בספר

פרשת
בלק

פרשת בלק

פרשת בלק – על שם רשע?

שואל תלמידי היקר אברהם לוי ני"ו למה יש פרשת על שם גוי - בלק, ולמה על שמו בלק ולא על שם בלעם שבירך ולא קילל?

ותירץ תלמידי היקר, כי אין מצווה אחת בפרשה זו, אבל תשובה זו מתרצת רק על שאלה ראשונה ולא על שניה, ואולי היות ובלעם נתן עצה להחטיא את ישראל למרות שהיה נביא, לכן לא נקבע שם הפרשה על שמו.

ולמרות שבלק הזמין את הקללות וגם ביצע את העצה הרעה להחטיא את עם ישראל, בכל זאת היות והוא לא היה נביא, זה פחות חמור, ולכן העדיפו את שמו מאשר שם רשע גדול יותר.

אבל לפי דברי הגמרא **בנזיר** הדברים נפלאים, (נזיר כג:) אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, שבשכר ארבעים ושתים קורבנות שהקריב בלק, זכה ויצאה ממנו רות, אמר רבי יוסי בר הונא רות בתו של עגלון בן בנו של בלק מלך מואב הייתה.

ולכך זכה שיהיה שם פרשה על שמו, א. כי הקריב 42 קורבנות לה', ב. שזכה ויצא ממנו רות ודוד ומשיח צדקנו, אומנם עיקר מעשיו בפרשתנו הייתה לרעת עם ישראל, ונכון שיש פעולה יחידה טובה, שגם היא במטרה רעה, בכל זאת הרי הטוב בטל ברוב רע, שבא להשמיד את עם ישראל, והסכים לטמאות את עם ישראל בזנות?

ונכון שמצאנו שרשעים קבלו שכר על פעולה טובה מתוך רוב פעולות רעות, בכל זאת לא הם בעצמם זוכים, אלא שיוצא מהם נכד או צאצא צדיק, אפילו מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק וכו', אבל הרשע עצמו לא זכאי לשכר? אז מדוע זכה בלק לפרשה על שמו?

ולכן צריכים להגיע **שוב לתשובת תלמידי היקר**, שהשכר כאן מתאים בדיוק לרשע כבלק, שאין בפרשה זו שום מצווה, ואולי אפשר להוסיף עוד שכל יהודי ידע שגם אם יש

לו דברים טובים שעושה בכל זאת עליו חובה שיהיה הרוב דברים טובים, כי כל ה-42 קורבנות של בלק לא עזרו לו וקיבל פרשה דווקא בלי שום מצווה, כי זה לא דרך לחיים של יהודי.

וראה בפרשת פנחס מה שכתבי בעניין 7 מזבחות ו-42 קורבנות שהקריב בלעם ובלק, שלכן חלק הקורבנות של כל המועדות כתובים בסמוך לפרשת בלק.

וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי

רחבה וראה וזההיר עוד לפני שהיה מלך וזו הייתה גדלותו שלכן הוא נבחר.

ונשאלת השאלה, וכי זו ראייה מרחקת לכת??? הרי היה לו גם לדעת את האיסור שיש לעם ישראל לתקוף את מואב, ואם ידע אז למה הוא והם חששו ופחדו מעם ישראל??? ולמה הטעה אותם???

וברמב"ן מפורש שמואב שמעו וידעו שישראל לא יכבשו את ארצם, כי עם ישראל הודיעו להם זאת במפורש, כמו ששלחו לסיחון (דברים ב' כ"ט) "עד אשר אעבור את הירדן אל הארץ אשר ה' אלקינו נותן לנו", או שהם שמעו את האיסור (שם ט') אל תצר את מואב, ואם כן מדוע פחדו וחששו???

ומצד שני כתוב מפורש בשירת הים "אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב – עד יעבור עמך ה' עד יעבור עם זו קנית", ומפרש רש"י כמו התרגום, שהם יפחדו עד שעם ישראל יעבור את נחל ארנון ועד שיעברו

א' נשאלת השאלה, שאלה שרבים מהמפרשים עמדו עליה, וכי זו גדלות עם ישראל שניצחו את האמורי?? הרי מכות מצרים וקריעת ים סוף הם ניסים גדולים בהרבה יותר מנס הניצחון של ישראל את האמורי??

ועוד קשה שכתוב מפורש בקריעת ים סוף "אז נבהלו וכו' אילי מואב – נמוגו כל יושבי כנען", הרי שפחדו מעם ישראל עוד מזמן קריעת ים סוף, ומה התחדש להם בכל אשר עשה ישראל לאמורי???

ואומרים בשם הגאון רבי חיים מבריסק והסבא מקלם, שלקחו את בלק בן ציפור למלך עליהם, כי הוא היחיד שהזהיר אותם במשך שנים על הסכנה שצפויה להם מישראל, כמו צ'רצ'יל מאנגליה שהזהיר את אירופה במשך שנים מפני סכנת היטלר יש"ו ובסוף כשראו שצדק מינו אותו לראש ממשלה. ולכן כתוב וירא בלק בלי לכתוב שהוא מלך, כי הייתה לו ראייה אסטרטגית

לאחר בריאת העולם, הבורא מולך בעולם בכך שהוא משתלט על דעתם של אנשים בשידוכים ובפרנסה, וכפי שהרחבתי בפרשת בשלח.

את הירדן, ואם כן נגזר עליהם פחד עוד מזמן קריעת ים סוף, אבל בכל זאת הרי עם ישראל הרגיעו אותם שאסור להם להילחם במואב, אז למה עדיין פחדו???

ולכן מובן מדוע מוזכר שהראשונים שנבהלו היו אלופי אדום ומואב עוד לפני כנען, והרי לכאורה כנען היו אמורים לפחד ראשונים כי הם אמורים להיכבש מפני עם ישראל, בכל זאת אדום ומואב מוזכרים ראשונים כי הם פחדו שעם ישראל בדרך לארץ כנען יכבשו אותם.

והנה עיקר הנס שהיה בקריעת ים סוף, כתבתי בפרשת בשלח על פי הרמב"ן, שהקדוש ברוך הוא השתלט על דעתם, וכמשוגעים נכנסו לתוך הים, וזאת למרות שאחרי העשר מכות ראו במפורש שבורא עולם מציל את היהודים ומפלה בין היהודים למצרים.

ולמרות שידעו שאסור לעם ישראל להילחם בהם, בכל זאת בגלל נס קריעת ים סוף שראו שהקב"ה משתלט על השכל כפי שהשתלט על שכלם של המצרים עד כדי עשיית שטויות, לכן אדום ומואב פחדו אולי גם בורא עולם ישתלט על השכל שלהם וגם הם יעשו מעשים פזיזים וטעויות, ועל ידי כך יותר האיסור לעם ישראל ויכבשו להם שטחים (כפי שנראה בסמוך), ואפילו יותר לעם ישראל להילחם בהם.

ונקודה זו שזה עיקר הנס מוזכר בסוף שירת הים שכתוב "ה' ימלוך לעולם ועד, כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים", ולכאורה לא מובן מה הקשר בין הפסוקים, שבגלל שבא סוס פרעה לכן השם ימלוך לעולם ועד???

והתשובה "כי בא סוס פרעה", דהיינו שה' השתלט על השכל שלהם, לכן זו הוכחה ש"ה' ימלוך לעולם ועד", שגם

"ויגר מואב"

התחדשות הפחד - המשך

ומפרש רש"י כמו התרגום שהם יפחדו עד שעם ישראל יעבור את נחל ארנון, ועד שיעברו את הירדן.

קודם הבאנו את הפסוק הכתוב בקריעת ים "אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב - עד יעבור עמך ה' עד יעבור עם זו קניית",

ולכאורה משמע שהפחד שהיה מקריעת ים סוף נגמר אחרי נחלי ארנון, ושוב התחדש הפחד עד שעם ישראל עברו את הירדן, ולכאורה איך נגמר הפחד הראשוני במעבר ארנון, ואיך התחדש להם שוב הפחד מחדש???

והנה בפרשה הקודמת, כתוב שמלך סיחון כבש את העיר חשבון החזקה מאוד מידי מואב, ובזמנו אנשים חשבו שסיחון ניצח כי העבודה זרה של סיחון חזקה יותר מהעבודה זרה של מואב. ויתכן שאנשים בהתלהבות חשבו שראו הוכחות אמתיות בכוחה של העבודה זרה מול עיניהם, ורצו והתקרבו לעבודה זרה של סיחון, וזה גם נטע בהם ביטחון כנגד עם ישראל, כי הם האמינו בעוצמת העבודה זרה שכביכול ראו בעיניהם את כוחה שיכולה היא לנצח את בורא עולם.

וזה בדיוק כמו שה' הטעה את המצרים כשביקש מעם ישראל שיחזרו ויחנו מול פי החירות לפני בעל צפון, כי כך טעו המצרים לחשוב שהעבודה זרה - בעל צפון יש בה כוח ועוצמה, כי היא יחידה מכל העבודות הזרות שנשארה ושרדה, וגם טעו לחשוב שעוצמתה גדולה כל כך גם נגד ה' שיש בכוחה גם לעכב ולמנוע מעם ישראל לצאת למדבר.

וחלק נוסף ממערך ההטעה היה, מכך שעם ישראל לא נלחם נגד אדום, למרות שעמלק התחפשו לכנענים ונלחמו בישראל וגם שבו מישראל שבי, בכל זאת ישראל לא כבשה את אדום ועמלק, וגם כשהציעו להם לעבור דרכם בתשלום מלא

אדום השפילו את ישראל ולא הסכימו ויצאו נגדם בעם כבד, עד כדי כך שבליט ברירה חזרו 7 מסעות אחורנית בכדי להקיף את ארץ אדום.

וזה גם היה סימן לגויים כאילו יש חולשה בעם ישראל, שלמרות שעמלק ואדום התגרו בהם ולכאורה זו סיבה להתיר לעם ישראל את האיסור להילחם, בכל זאת עם ישראל לא נלחמו, אין זאת אלא מחמת שאין בכוח עם ישראל לנקום באדום ועמלק, עד כדי כך שאפילו חזרו 7 מסעות אחורנית!!

ולכן כאותו זמן שירד להם הפחד מעם ישראל, הרגיש סיחון ביטחון עצמי להילחם נגד ישראל, כי הוא בטח בעוצמת העבודה זרה שלו, וגם בגלל שהרגיש כביכול שעם ישראל חלשים נגד אדום.

ואכן כתוב **בהר צבי בשם המהרי"ל דיסקין** שלולי כבש את העיר חשבון הוא לא היה מעז להילחם נגד ישראל. ולאחר מלחמת סיחון התחדש להם הפחד, כי רק אז הם קלטו איך בורא עולם סיבב להם את השכל והשתלט עליו, ואיך הם טעו ונפלו בפח ההטעה של בורא עולם.

רק אז קלטו שכל מה שסיחון כבש את ערי חשבון ממואב זה רק הכין והכשיר והתיר את ערי חשבון לכיבוש ישראל, כי הם כבר עברו לידי סיחון, וגם התברר לגויים שכל מה שהאמינו שהעבודה זרה של סיחון חזקה ומנצחת הייתה זאת טעות מיסודה, וכל מה שעם ישראל לא נלחם באדום זה לא מחולשת ישראל, אלא קלטו

ללמדך שאדם יכול לפחד ולהתכונן במשך 40 שנה!!! וגם בסוף ה 40 שנה לראות המחשה ברורה איך החשש שלו במשך השנים אכן מוצדק, והפחד אכן אמתי, ובמקום לתקן, דווקא ליפול אל עומק הבור והמכשול שממנו חשש שנים כה רבות.

לכן גם אדם ששנים רבות למד והוזהר על הסכנות שיש ברחוב ועל שמירת העיניים והמחשבה, בכל זאת בשעת האמת כשמגיע ניסיון חי ואמתי, הכל יכול לקרוס, לכן לא די באזהרות והפחד מסכנות אלו, אלא גם חייבים לברוח מניסיונות.

ואם בכל זאת הגענו לשעת מבחן ואתה נתקל בניסיון בעל כרחך, לא להתבלבל אלא להתפלל ולפעול נכון וכראוי, ואם היצר מבלבל אז לברוח כל עוד נשמתך באפך, או הילחם בעוז בתפילה לבורא עולם שייתן לך כוח ותבונה לנצח אמן ואמן.

שגם זה היה תרגיל והטעיה לטובת עם ישראל, ומי שאכן ראה תמונה שלימה הבין את גודל התרגיל ועד כמה אנשים טעו.

ואכן אחרי ניצחון ישראל על סיחון, כתוב שעוג לא נלחם אלא רצה רק להפיל הר על עם ישראל בבת אחת ובלי מלחמה, כי כבר פחד שראה שסיחון נפל במלכודת. ולאחר כל חששם הצודק שראו שה' שוב הטעה את הגויים, הם שוב טעו בשיקול הדעת, ובמקום להיזהר מטעויות הם דווקא נכשלו בעצות רעות שהזיקו להם יותר מאשר הועילו להם.

א. עם ישראל קיבל ברכות ולא קללות.
ב. בעצת הזנות הם גם סבלו ונענשו שבאחרית הימים ישראל לא ישאירו מהם זכר, וכמ"ש "ומחץ פאתי מואב". ג. בלק בן ציפור עצמו כתוב שהיה מנסיכי מדין, ולמרות שהיה מלך מואב הוא עצמו נהרג כבני עמו מדין, ככתוב במדרש שרקם הכתוב בנסיכי מדין שנהרגו במלחמה זהו בלק.

ויגר מואב, ויקץ מואב, וילכו זקני מואב וזקני מדין מפני בני ישראל – המשך

וגם כאן לאחר מלחמת סיחון ועוג הפחד היה למואב ולא למדין, כמו שכתוב "ויגר מואב, ויקץ מואב, ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחנו הקהל את כל

בקריעת ים סוף כתוב "אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב- נמוגו כל יושבי כנען", ולא מוזכר שמדין יפחדו, ונשאלת השאלה למה דווקא מדין לא פחדו???

סביבתינו"??? וגם איפה נעלם הפחד לאדום, שסירבו בתוקף לישראל לעבור בגבולם, ועוד יצאו לאיים על ישראל במלחמה עם כל הכוח???

וברמב"ן כתוב שמואב שמעו וידעו כי עם ישראל לא יכבוש את ארצם, כי הודיעו להם מפורש כפי ששלחו לסיחון (דברים ב' כ"ט) **"עד אשר אעבור את הירדן אל הארץ אשר ה' אלקינו נותן לנו"**, וגם שמעו את האיסור לישראל (שם ט') **"אל תצר את מואב"**.

רק החשש שלהם היה שהיות ועם ישראל הוא עם עצום ורב בגודלו, לכן הם ילחנו את כל סביבותינו כלחוף השור את ירק השדה, דהיינו שיכבשו מסביבנו, כאשר כבשו בחו"ל את שני מלכי האמורי, וכשנהיה נצורים הם יחייבו אותנו במיסים. ואפשר גם להוסיף שפחדו כי ראו שחלקים ממואב (חשבון) אכן נכבשו בידי ישראל בצורה עקיפה המותרת לישראל.

ומובן יותר על פי רש"י דברים ב' ט' **"ואל תתגר במלחמה"** - כתב, שלא אסר להם רק להילחם במואב, אבל מותר היה ליהודים להפחיד ולאיים את מואב, ואכן מואב פחדו כי היהודים היו שוללים ובוזזים אותם, ולפי דברי רש"י וכל הנזכר קודם אפשר להבין את פחדם של המואבים, שלא סתם חיפשו לטכס עצה נגד ישראל.

ויתכן שגם אדום ידעו מהאיסור של ישראל להילחם נגדם, לכן דווקא בגלל הפחד שקיבלו בקריעת ים סוף העדיפו שלא יהיה להם שום מגע עם ישראל

אפילו בדרכי שלום, כי ככה הם לא יפלו במלכודת, או ככה הם לא יעשו טעויות שיתירו לישראל להילחם נגדם ולכבוש את ארצם, חוץ מעמלק שקירר את האמבטיה ונלחם בהם בצאתם ממצרים, וגם בסוף 40 שנה של עם ישראל במדבר שהתחפשו לכנענים ונלחמו בישראל, ובכל זאת מואב פחדו ופעלו, כי עם ישראל כבר כבש חלק מארצם, וגם שללו ובוזזו אותם.

ונראה שעל כן בורא עולם לא נתן פחד למדין, לא בקריעת ים סוף וגם לא עכשיו אחרי מלחמת סיחון, כי יתכן שרצה הבורא שהם ישמשו כגורם מרגיע למואב, ויגידו למואב שעם ישראל בא בדרכי שלום לכל תושבי חוץ לארץ, ואינו חפץ במלחמות בחוץ לארץ.

כי רק בארץ ישראל עם ישראל מצווה להילחם בכדי לכבוש, כי זו ארצו המובטחת, ולמרות שמציקים לכם ובוזזים אתכם, זה עדיין לא יגיע לכדי כיבוש וסילוקכם מארצכם, כי זה נאסר עליהם, וגם זה זמני כי הם לא אמורים להתעכב כאן אלא להגיע לארצם.

ובפרט ששמו עליהם למלך את בלק שהיה ממדין והוא היה אדם חכם בעל ראייה רחבה ומעמיקה, וכך היה להם את כל הכלים להירגע ולא לעשות טעויות. וכך כביכול הקב"ה איזן להם את הבחירה החופשית בין טוב לרע.

אבל בלק למרות הכל טעה ורק העצים את הפחד, ולמה???. למה זקני מדין לא הרגיעו בהיגיון את זקני מואב???. מדוע

דעה דור יוצאי מצרים, ולא הלכו בתמימות ובביטחון, אלא כאן ראו את הדברים בצורה רעה ולא נכונה, ויתכן גם שהאשימו את משה שבכוונה רוצה לעכבם ולהנהיגם עוד 38 שנה במדבר, ובמקום ללמוד מהעבר ללכת בתמימות ושזה רק לטובתם, הם לא למדו וטעו ודברו רע ונענשו.

ולכן מידה כנגד מידה, גם הגויים סביבם ראו את הדברים בצורה לא נכונה, ויצא מזה רע לעם ישראל,

כי אם אנחנו לא ראינו נכון, אז למה שהגויים כן יראו נכון???

וזה מזכיר לי, שפעם עליתי לבקר הורה של תלמיד שלי, וכשהתקרבותי לקומה של התלמיד, ראיתי את דלת ביתו שהייתה פתוחה לרווחה, ואני רואה את ידו הגדולה והרחבה של אביו מפליקה סטירה אימתנית על לחיו של בנו, ומעיפה אותו מקצה הסלון לקצה השני. באותו רגע רציתי לברוח מהשטח, פחדתי!!

אבל אז אני שומע את האבא יוצא למדרגות וקורא לי, אני היססתי אך נכנסתי וידי צמודות לראשי כמוכנות להגנתי, אך האב פקע בצחוק ואמר לי, נראה לך שאתה יודע מה באמת קרה, אתה כנראה בטוח שאני אבא אלים ומסוכן, ושחייבים לערב כל מיני גורמים, משטרה, רווחה וכו'.

אבל האמת היא בדיוק הפוך ממה שראית, פשוט בני קרא ולמד בעניין חשמל, ולכן הכניס ברזל לתוך השקע לניסוי כל שהוא, וברגע האחרון העפתי

בלק טרעה ועשה כל שטות אפשרית למרות כל מה שראה???

ויש אולי מקום לדון שיש כאן מידה כנגד מידה, שהנה בפרשה הקודמת כתוב שעם ישראל הגיעו לשערי ארץ ישראל ואז חזרו אחורנית מהנגב חזרה לכיוון המדבר 7 מסעות, ועם ישראל היו מבולבלים למה חוזרים??? וכי שוב נסתובב במדבר עוד 38 שנה??? והתלוננו ודברו רע!!

והיה לעם ישראל ללמוד מהעבר שכבר היה להם מצב מוזר שכזה, וזה היה בצאתם ממצרים בפרשת בשלח, שהקדוש ברוך הוא אמר למשה רבינו לחזור מקצה המדבר חזרה לכיוון מצרים, ולמה, בכדי שפרעה יטעה ויחשוב שבורא עולם לא יכול להוציא אותם ממצרים בגלל הכישוף הגדול של פי החירות.

והיהודים שרק עכשיו יצאו מעבדות ומסבלות מצרים, ולמרות שלא ידעו את כל מערך השיקולים של בורא עולם, שמעו בקול משה וחזרו אחורנית, כי אם הם היו יודעים שהכל הטעייה הם לא היו פוחדים מפרעה.

ולהגיד שבחן של ישראל שלא שאלו שאלות אלא הלכו בתמימות אחרי משה בדבר האלוקים, ולכן הקדוש ברוך משבח אותם "ויעשו כן", ובסוף התברר להם שזה היה רק לטובתם, שפרעה ראה רק חלק מהתמונה ונפל בפח כי הסיק מסקנות מוטעות, כי לא היה לו את כל התמונה השלימה.

אבל כאן עם ישראל לא נהג כמו דור

אותו שלא יתחשמל למוות, אז אני לא אבא אליהם, אני אבא מציל חיים, ואכן התברר לי הסברו כאמת מוחלטת.

ולמדתי לקח חד בחיים, חצי תמונה יכולה להיות עם משמעות הפוכה לחלוטין מהתמונה השלימה.

ולכן כשאנחנו לא מבינים למה דווקא כשאנחנו מתחזקים פתאום קשה לנו יותר, או כל מיני שאלות בחיים, למה?? לא להיבהל, זה רק חצי תמונה, ואם היינו רואים תמונה שלמה היינו רוקדים ברחובות, כי בורא עולם אוהב אותנו ואנחנו עמו וצאן מרעיתו, אז נסמוך על אבינו מלכנו בעיניים עצומות ובתמימות, כמו עם ישראל ביציאת מצרים שחזרו אחורנית כבקשת משה בלי לערער, ובכל מקרה עלינו לזכור שאת חובתנו בעבודת ה' נעשה גם בלי להבין ובכל מצב, כי ככה רוצה אבא. נקודה.

ויגר מואב מפני העם מאור

יתכן לפרש את פחדם הגדול של מואב וזאת למרות שעם ישראל הוזהר לא להילחם עם מואב, ע"פ **החתם סופר** (בהפטר פרשת חוקת), שהסביר שסיחון כבש את חשבון מיד מלך מואב, אמנם השאיר את התושבים המואבים בחשבון כי נכנעו מפניו ושלמו לו מס.

אומנם ברגע שסיחון יצא להילחם נגד עם ישראל מחוץ לממלכתו וניצחוהו ישראל, אזי לכאורה התושבים המואבים זכו בחשבון עוד קודם שבאו עם ישראל לחשבון, וזה היה טענת מלך עמון ליפתח הגלעדי שמן הדין וההגיונות חשבון חזרה לבני מואב, ולכן אסור לעם ישראל לכבוש את חשבון מידי מואב.

אך בלק ובלעם לא טענו זאת, כי הבינו שניצחון עם ישראל את סיחון היה מעל הטבע, ומסברא הבינו שבכל מקרה כזה זה מוכיח על רצון הבורא שיכבשו וממילא הכיבוש חל גם אם עם ישראל עדיין לא נכנסו לחשבון, ולכן למרות שהמואבים התושבים במקום קדמו לעם ישראל בכל זאת הם לא זכו בחשבון, ובעצם זה טען יפתח למואב שגם הם המואבים כבשו את הרפאים מעל דרך הטבע והם אמורים להבין שכיבוש מעל דרך הטבע חוקיו שונים מכיבוש רגיל, כי זה מראה את רצון בורא עולם.

ולפי זה נראה שמואב פחדו מאוד שעם ישראל לא יסכימו להסדר הקודם שהיה להם – למואב עם סיחון שימשיכו להתגורר בחשבון ושישלמו מיסים, אלא עם ישראל שלא הייתה להם ארץ לגור בה יגרשו את כל המואבים המתגוררים בחשבון, ולא יסתפקו בקבלת מיסים, ולכן הם ניסו לגרש את עם ישראל מחשבון על ידי קללה ובסוף על ידי קלקול עם ישראל בעבירת זנות, כך שהיהודים לא ירצו לגור בשכנות עם מואב שיסכנם רוחנית.

אומנם יתכן שדווקא פעולתם זו גרמה את גירושם, כי לא כתוב בתורה שעם ישראל פינה את תושבי חשבון, אלא יתכן שהם היו מתגוררים בתוך עם ישראל ונותנים להם מיסים, כי עם ישראל היה אמור לכבוש את ארץ ישראל, ואולי דווקא בגלל פעולתם להחטיא את ישראל לכן יתכן שהמואבים ברחו מחשבון והתבצרו מערי מואב, ויתכן שלכן בינתיים עם ישראל בציווי ה' נקמו רק במדין, כי במואב כבר היה קצת עונש שברחו מחשבון.

ללמדנו שלפעמים השתדלות מיותרת גורמת נזקים במקום תועלת, כמו שלמה המלך שרצה להגן על עוזרו ושלה אותו ללוז שהיה מקום מוגן ממות, ובדיקו בשער אותו מקום מת אותו עוזר כי שם נגזר עליו למות ושלמה במקום לעזור לו רק קירב את מיתתו, וכמו הזקן שנעל את ביתו בלילה מפני פחד מהגנבים במנעול למטה וגם בברית פנימי למעלה ליתר ביטחון, אך דווקא זה היה לו לרועץ, כי כשנפל אותו זקן ולא היה יכול לקום, לחץ על לחצן המצוקה והגיעו כוחות ההצלה אך למרות שהמפתח היה בידם הם לא הצליחו לפתוח את הדלת בגלל הברית העליון הפנימי שסגרו הזקן, ולכן היה עליהם לפרוץ לדירה דרך מכבי אש שניסרו סורגי חלון וכך נכנסו לדירה, ולמעשה עלות הכניסה לבית של כוחות ההצלה היה יותר מכל מה שהיה ניתן לגנוב בבית אותו זקן.

לעומת זאת סיפר לי ידידי הרב יהושע כהן שליט"א שהיה יהודי שלא נולדו לו ילדים והלך לרופאים עד שאמרו לו אין לך יותר סיכוי, מיד אסף אותו יהודי את חבריו ועשה להם קידוש, ואמר להם אני חוגג "סיום" כי אני שמח שסיימתי את חובת ההשתדלות, ומעכשיו בוטח אני אך ורק בישועת ה' טהורה בלי כל השתדלות, ואכן זכה אותו יהודי לחבוק בן לאחר 9 חודשים מאת הסיום!!

עם יוצא ממצרים

פלא עצום, איך יתכן שבלעם אומר לבורא עולם עם יוצא ממצרים, הרי כולם יודעים שבורא עולם הוציא אותנו ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה באותות ובמופתים?? ואכן בורא עולם בברכות תיקן אותו, וכפי שדייק רש"י "קל מוציאם ממצרים" - שהם לא יצאו לבד!!!

וצריך להבין מדוע ואיך בלעם התעלם מגבורות השם שהתפרסמו בכל העולם, שבורא עולם הוציא את ישראל ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה?? והרי בלעם טוען שה' אלוקיו, ככה הוא הכריז במפורש, אז איך התעלם מכוח ה' אלוקיו??? ועוד כשהוא מדבר עם בורא עולם!!!

ויתכן שבלעם הרשע רצה להמשיך את דברי שרי בלק, שאמרו "עם יצא ממצרים", ובעצם שרי בלק לא תלו זאת בבורא עולם, אלא תלו זאת בברכת בלעם שהוא לבן, שבירך את יעקב ובניו בעת שנפרדו ממנו בדרכם לישראל, ולכן אמרו "כי ידענו את אשר תברך מבורך!!"

ולמרות שהוא ידע את האמת שהם יצאו לא בזכות הברכות שלו, כי כוחו בקללות ולא בברכות, וכפי שכתב האור החיים הקדוש, שרק ידע לפי המזלות על אדם שמזלו יאיר והיה ברמאות מברכו בכדי לרמות שיחשבו שיש לו כוח לברך. בכל זאת הוא כל כך נהנה מהכבוד שנתנו לו שרי בלק, בכך שאמרו שכל יציאת מצרים זה בזכות הברכות שנתן, עד שהוא עצמו המשיך עם שקר זה, ועוד הוסיף על דבריהם, ואמר לבורא עולם "עם יוצא ממצרים" - בלשון הווה ועתיד, כי רצה לייחס את כל הצלחת עם ישראל במדבר וכל הניסים שלהם בכיבוש הארץ לכוח הברכה שלו.

ואולי בלעם חשב שברור שבורא עולם עשה את הניסים, אבל רק בזכות הברכה שלו - לבן, הקב"ה הסכים לעשות את כל הניסים והנפלאות לעם ישראל.

זה מזכיר לי סיפור ששמעתי בנעוריי, על מוסקבה בזמן הקומוניזם, שיהודי ראה תור ארוך מאוד, ולמרות שברוסיה דאז התורים הארוכים היו חלק בלתי נפרד מהחיים, כי המוצרים היו בדוחק גדול וחלקם נדירים להשגה, בכל זאת תור זה משך את עינו של היהודי, כי זה היה תור ארוך במיוחד. ולכן הוא ניגש לאחרון בתור ושאל למה התור הזה?? למה מחכים פה??? ענה לו העומד בתור אין לי מושג ראיתי עומדים בתור אז גם אני תפסתי מקום בתור, וכך ניגש היהודי לשני לשלישי וכן הלאה וכולם לא ידעו למה מחכים בתור העיקר שגם הם לא יפספסו את התור.

עד שהוא הגיע לראשון בתור והוא מוצא את השכן שלו, והוא שואל אותו למה אתה מחכה?? מחלקים כאן משהו?? ענה לו השכן אני לא יודע?? אז שאל אותו אם כן למה אתה מחכה בתור?? ענה לו השכן, שמע אני הסתכלתי אתמול בבוקר בחלון הראוה לראות האם יש מוצרים בחנות, ואז מישהו עמד מאחורי כי חשב שיש חלוקה, וככה התארך התור לקילומטרים. שואל אותו שוב היהודי, הרי אתה סתם עמדת אז למה לא עזבת וחזרת לבית?? ענה לו השכן, וכי זה פשוט בעיניך להיות הראשון בתור?? ובעצם אם יש כזה תור ארוך אולי באמת בסוף יחלקו כאן משהו??

ובלעם אכן גם הוא השתכנע בקלות שכל הצלחות עם ישראל זה בזכותו, למרות הגיחוך שבדבר, וכל זה בגלל שהיה רודף כבוד. והוא היה רודף כבוד עד כדי כך שזה היה פשוט מבייש ומעורר רחמים ודוחה, וזה מזכיר לי מה שכתבתי בפרשת ויקרא, שירבעם בן נבט שומע את הקב"ה אומר לו: אני ואתה נטייל בגן עדן!!! ומה מונח לירבעם בראש באותו רגע?? הוא לא מתמוגג מכך שהקב"ה בכבודו ובעצמו בוחר אותו כמתאים לטייל אתו בגן עדן, באותו רגע מה מונח לו בראש?? האם דוד יהיה ביחד עמם!!! וכששומע שכן, הוא שואל... מי בראש? והקב"ה עונה לו דוד בראש, אז הוא עונה אם כך אני לא מעוניין!!!

ומפורסמת שאלתו של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שהקשה מה הכוונה "מי בראש"? הרי בורא עולם אמר לו במפורש "אני, אתה ובן ישי", ומדויק בדברי בורא עולם שהוא באמצע ודוד בסוף, אז למה שאל "מי בראש"??

וענה רבי חיים שמואלביץ, כן, הוא ידע שהוא בראש, אבל יש דברים שאדם נחמד לו ונעים לו לשמוע פעם שנייה, ובפרט אדם שרודף אחרי הכבוד, לכן שאל שוב מי בראש, למרות החוצפה שבעצם נראה כמפקפק בדיוק דברי בורא עולם.

ופעם הייתי בחופה, וחזרתי על מאמרו של רבי חיים שמואלביץ לחבר, ולצדנו עמד אדם מכובד מאוד לפי מראהו, ושמע את המאמר ומאוד נהנה מהרעיון - שיש דברים שאנשים אוהבים ונחמד להם לשמוע פעם שנייה. ולפתע קראו לו ברמקול לומר ברכה בחופה, פעם ראשונה ופעם שניה, ורק בפעם השלישית הוא קלט שקוראים לו, כנראה הוא היה מהורהר במאמרו של רבי חיים, ואז הוא חיך אלי ביבושת, והפטיר לעברי, על פעם שלישית רבי חיים לא חשב!!! אבל בלעם הרשע רודף הכבוד חשב וחשב...

ויתכן עוד, ששרי מואב ומדין באו לבלעם בטענות, שבגלל הברכות שלך שברכת את עם ישראל בראשית דרכו, לכן אנחנו סובלים עכשיו, לכן עליך לתקן את מה שיצרת!! אבל הוא לא שם ליבו לטענות נגדו והתמקד ברעיון המכובד שהברכות שלו פועלים ומאמינים בכוח הברכה שלו, ולכן רק היה לו דרישות להרבה מאוד כסף וכבוד.

ללמדנו, שאדם משוחד בקלות להאמין במה שנוח לו להאמין, והוא בטוח שהוא פועל כראוי ודרכו נכונה, וברמאות זו הוא מסוגל לעבור את כל החיים בלי לתקן את עצמו, ועליו נאמר יגעת לריק וילדת לבהלה, ולכן מחובתנו ללמוד מוסר כל יום, ולעשות חשבון הנפש אמתי חודר ונוקב בדרכנו ובמעשנו, והרוצה להיטהר מסייעין בידו, אבל רק מי שרוצה באמת ובישר, רק חזק ואמץ באמת ובישר אמן ואמן!!!

ואגרשנו מן הארץ כי ידעתי את אשר תברך מברך

הגאון מוילנא כתב על פי הזוהר, שבלק ביקש מבלעם שיברך את הארץ העליונה, שלא תצטרך את עבודת התיקונים שעם ישראל עושה על ידי קיום התורה והמצוות והברכות, וממילא עם ישראל יהיה מיותר בעולם הזה, וזו הכוונה ואגרשנו מן הארץ.

ולא זכיתי להבין את מחשבת בלק, הרי כל העולם קיים רק בשביל ישראל, ואם לא יהיו יהודים בעולם אז שום בריה לא תישאר בעולם??? וכי חפצו ורצו שכולם ימותו, "תמות נפשי עם פלשתים"??

ויתכן שלכן כתוב "מראש צורים אראנו" שבלעם התבונן בשורשי העם היהודי - באבותינו הקדושים, ולכאורה משם הוא יכל לראות רק טוב, כי האבות היו מושלמים, ומה חיפש לראות שם?? ונראה שהיות והיו עשרה דורות עד נוח, ומנוח עד אברהם היו עוד עשרה דורות, וכל הדורות הללו היו דורות של הבל, סברו בלעם ובלק שזו הוכחה שהקב"ה מטיב לעולם כולו גם בלי עם ישראל.

ויתכן שהם סברו שהיות ובורא עולם לא צריך כלל את עבודתנו, כי כל המצוות הן רק בגלל שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל שלפיכך הרבה להם תורה ומצוות, לכן גם בלי עם ישראל בעולם אף אחד מאומות העולם לא ימות, כי השם חפץ להיטיב לעולם ויטיב גם בבחינת נהמא דכיסופא כמתנת חינוך.

אבל הם טעו, כי בא נוח והבא עשרה דורות אחריו - אברהם, ונטלו את שכר כולם, וממילא כל הדורות לא היו בחינם אלא שימשו לצורך הניסיון והקושי להיות צדיק לנוח ולאברהם, כי ברגע שהתגברו והלכו נגד כל העולם נגד 10 דורות של עולם שלם זה היה שווה את כל העולם רק עבורם.

וגם גם אם כל העולמות העליונים יתוקנו, בכל זאת בורא עולם רוצה את עם ישראל וישקיע בנו, מלבד הטעם שאנחנו עושים רצונו, אלא גם מחמת הטעם שבבורא עולם חפץ להיטיב בחסד הנעלה ביותר שהוא "גומל חסדים טובים". שמצד אחד נרגיש שמגיע לנו שכר תמורת המאמץ והמסירות נפש שהתאמצנו על קיום התורה והמצוות, ומצד שני באמת זה החסד המושלם

כי באמת בורא עולם לא צריך את עבודתנו באמת!!! רק באופן כזה אין נהמא דכיסופא, שנרגיש נוח לקבל את שכרנו מבורא עולם. וכעין זה כתב הרמב"ם (בסוף הלכות מתנות עניים), שמצוות צדקה הגדול ביותר זה לדאוג לחבר לפרנסה באופן מכובד, שלא יקרוס ויושפל בעוני ויהיה זקוק לתרומות, וכבר הארכתי בעניין בפרשת אמור.

ללמדנו, שבבורא עולם אוהב אותנו ואהבתו אלינו לא תלויה בדבר לצורכו אלא אך ורק לצורכנו, כי הוא אוהב אותנו מאוד מאוד, ולכן גם אם נפלנו וחטאנו לא נתייאש, עדיין בורא עולם ממתין לנו שנשוב אליו, כי בחסדיו הרבים הוא רוצה רק להיטיב לנו מאוד.

כמו כן זכור נזכור תמיד, שללכת נגד כולם בכדי להיות טוב יותר זו מעלה עצומה ולא חיסרון, וכמה גדולי עולם הפסדנו בגלל מחשבה שטותית זו לא להיות שונה מאחרים, אדרבה "לך בכוחך זה והושע את ישראל", עלינו לנצל כל טיפת כוח שבנו ולעשות טוב יותר בעולם, למרות שנהיה יחידים בשכונה ובקהילה ואפילו בעולם כולו, רק חזק ואמץ והושע את עצמך ואת עם ישראל. **אמן ואמן.**

נכה בו ואגרשנו

המטרה של מואב

בספר דעת זקנים של בעלי התוספות כתוב שמואב רצו להשיב לעצמם את העיר חשבון שעם ישראל כבשו מיד האמורי כי הם טענו שמה שסיחון כבש את חשבון היה הכנה

לכבוש עם ישראל, וסיוחן שימשו כמו כביסה להורדת האיסור של עם ישראל לכבוש ממואב.

ואכן כך רואים **בנביא** (שופטים יא') שיפתח טען למואב שהיות והקב"ה נתן לעם ישראל את חשבון וזה מתנה לעם ישראל מהבורא, ואתם מואב מה שיתן לכם מתנה כמוש שהוא העבודה זרה שלכם אותו תיקחו לכם ותיהנו ממנו.

ויתכן שהחשבון של מואב להחזרת השטחים היה פשוט, שאם נכה בעם ישראל אפילו שרק חלק ימותו זה יגרום לעם ישראל לנטוש את המקום הזה מפני הסכנה, ולא חייב להיות דווקא סכנה גשמית של הריגה ורצח, אלא גם מה שהציע בלעם שיחטיאו חלק מעם ישראל, זה כבר יגרום לעם ישראל להתרחק ממקום טומאה, וכך תחזור העיר חשבון חזרה למואב.

ולכאורה החשבון שלהם היה נכון ומוצלח, שאם יש סכנה קיומית או רוחנית עם ישראל יברח משם, אבל במציאות למרות שהתבררה הסכנה הרוחנית לעם ישראל עדיין עם ישראל נשאר בחשבון ולא נקם והרג מהם רק נקם והרג ממדין, ואם כן הסכנה הרוחנית עדיין קיימת ממואב, ואיך עם ישראל אכן המשיכו להתגורר במקום סכנה רוחנית??

ואולי מה שמשה רבינו קבור דווקא שם זה הגנה לעם ישראל הגרים שם מפני הסכנה הרוחנית, **וכפי** שכתוב **בתוספות** (בסוטה יד') מפני מה נקבר משה רבינו מול בית פעור, כדי לכפר על מעשה פעור.

ומדרש **אגדה** בכל שנה ושנה בעת שחטאו ישראל בבנות מואב באותו זמן בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עוון וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע שמשה רבינו שקעו בקרקע עד חוטמו וכל שעה שעולה חוזר ונשקע למקום ששקעו משה רבינו. אכן זה רק נשאר עלינו לברר האם צריך לדעת מהו הזמן של קטרוג פעור? והאם כשנדע נצטרך תפילות?

ללמדנו, אפילו הגויים מבינים שליהודי אסור לגור ולהיות במקום טומאה, ולכן חובה עלינו לנהוג בשכל הישר ולברוח ממקום סכנה הן גשמית והן סכנה רוחנית, וגם אם אתה תצליח להחזיק בעקשנות על קדושתך וטהרתך גם במקום סכנה, אבל מה יהיה על יוצאי חלצין?? וכי אתה בטוח שלהם יש את העוצמת הנפש שלך??

והיום בזמננו המקום סכנה לא חייב להיות בשכונה של פריצות ושל עוברי עבירה, כי היום המקום סכנה יכול להיות בתוך הבית שנמצא בלב שכונה חרדית וחסידית, ובלב לכה של שיכון של לומדי תורה ומתמידים, כי האינטרנט הוא מקום סכנה מוחשי ותמידי, וכל יום סכנתו מתגברת.

וגם אם אתה חזק בדעתך ולא תחטא, אבל מה יעשה הבן ולא יחטא?? והיום הילדים חכמים הם ביותר בכל מה שנוגע לטכנולוגיות, כי גם ילדים שמתקשים בלימוד הגמרא אבל בענייני אינטרנט וכו' הם גאוני עולם!!! לכן התרחק מסכנה והינצל ותציל את בני ביתך!! ותזכה לחיי טהרה וקדושה ושלוות הנפש ונחת מכל יוצאי חלציק אמן ואמן.

ועתה ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ

התקשיתי בדבר, הרי הם לא באו נגד ישראל בכוח הטבע, אלא פונים לבלעם שיקלל, ומתברר להם שבלעם כפוף לרצונו של בורא עולם, אז למה הם מנסים ברע, שבורא עולם יסכים לקלל את עם ישראל העם שבחר בהם, וכתוב עליהם "אורריך ארור".

הרי במקום זה היה עליהם לבקש שבורא עולם יגיד לעם ישראל לא להציק למואב, וזה הגיוני לחלוטין, ומתקבל על הדעת שכך אף אחד לא יהיה ניזוק???

ויתכן שהם ידעו שהקב"ה לא יסכים לוותר על מה שגזר עליהם "ואל תתגר במלחמה", וכפי שכתב רש"י שלא אסר רק להילחם במואב, אבל מותר ליהודים להפחיד ולאיים את מואב, אבל לבני עמון כתוב "ואל תתגר במ" - שום גירוי, ואם בורא עולם היה אוסר לעם ישראל להתגרות גם במואב אם כן יתבטל ההבדל בין מואב לבני עמון.

וסיבת ההבדל נעוצה בהבדל שבין אימהותיהם של אומות אלו, שבשכר הצניעות של אם בני עמון שלא פרסמה שנולד לה בן מאביה לוט זכתה שאסור להתגרות בה שום התגרות, אבל הבכורה שקראה שם בנה מואב לכן נענשו שמותר להתגרות בהם, ולכן מואב פחדו וידעו שהיהודים שוללים ובוזזים אותם בהיתר, וידעו שהיתר זה לא יתבטל, כי רק כך בולט ההבדל בין האימהות והאומות.

אבל כל זה מסביר את פחדם וצערם, אך לא את מה שהחליטו בסוף, דווקא הם שנכוו בגלל חוסר צניעות של אם אומתם, ובמשך דורות לא נמחק חוסר צניעות זו, דווקא הם באו והכשילו את בני ישראל בזנות??? וכי זה החשבון נפש שעשו??? וכי זה "וירא בלק" שהיה מטיב לראות ולהבין???

לכן עונשם של בני מואב שלא למדו מוסר, שמור לעתיד לבוא, שאומה זו תימחק מהעולם, מה שאין כן המדיינים קיבלו עונשם תכף ומיד ולא עונש נצחי. ויתכן שרגש הנקמה כל כך חריף הוא, שהם עשו **תמות נפשי עם פלישתים**, שאחרי כך כל הרבה ניסיונות לקלל לא הצליחו, ואדרבה עם ישראל התברך במקום להתקלל.

מצב זה בער בעצמותם אש, ולכן לא שלטו ברוחם, ועשו כל דבר העיקר לצער ולהזיק לעם ישראל, נגד כל הכללים ונגד כל החשבונות, העיקר להזיק לעם ישראל.

ללמדנו, שאם אתה מנסה ומנסה, ושוב מנסה!! להתגבר ולהצליח ביראת שמים, כגון קבלת על עצמך כמו רבים וטובים 40 יום שמירת העיניים, או בקבלה טובה אחרת שקיבלת על עצמך, ובכל זאת שוב ושוב אתה נכשל ולא מצליח, אל תאבד את העשתונות, ואל תגרום לעצמך נזק בלתי הפיך, ואל תעשה בכעסך ובתסכולך את ההיפך ממה שעליך לעשות, ה' ירחם ויציל אותנו מנפילות כאלו!!!

כי במצבים כאלו היצר חוגג ומפיל את האדם המדוכדך לשאול תחתית, כביכול נוקם על אי הצלחתו של האדם במשימה, ומכניס אותו עמוק עמוק בחטא ובטומאה שלא יוכל בקלות לצאת משם רח"ל.

לכן תמיד תזכור לפי הצער כך השכר, ולמרות הכישלונות כל המאמצים שלך נרשמים לטובה ולזכותך, שאם לבלק בזכות 42 קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצאה ממנו רות שיצא ממנה שלמה שכתוב בו אלף עולות יעלה, כל שכן שבורא עולם ישלם לך שכרך, כי הוא אוהב את רצונך ואת מלחמתך ביצר, ובעזרת ה' יום אחד תעלה על דרך המלך אמן ואמן.

"הנה עם יצא ממצרים"

כך אמרו שרי בלק לבלעם. **שואל הכלי יקר**, למה בלעם שינה ואמר לבורא עולם "הנה עם יוצא ממצרים" בלשון הווה, הרי היה לו לומר כמוהם בלשון עבר, יצא???

וגם רש"י מקשה מדוע בלעם שינה עוד, שהם אמרו **"ואגרשנו מן הארץ"** - דהיינו רק מארצם, והוא אמר **"ואגרשנו"** שמשמע לסלקם ולהשמידם לגמרי.

ומתרגם הכלי יקר, שבלעם הרשע רצה לקטרג על עם ישראל, לכן אמר עם יוצא בלשון עתיד, ולרמז לריבונו של עולם שעם ישראל גם אחרי 40 שנה במדבר עדיין כל הזמן מקטר שרוצה לחזור למצרים, ולעזוב את דרך ה' ומצוותיו.

ולכן מן הראוי לקללם ולהאבידם מן הארץ לגמרי, וזה גם מתרגם את שאלת רש"י בדומה לתשובת רש"י שלכן בלעם שינה ואמר **"אגרשנו"** להשמידם לגמרי, שמגיע להם מוות.

ונראה להוסיף, שבורא עולם הפך את דברי בלעם לטובה, ועם יוצא ממצרים נהפך לעם שלמרות שעברו 40 שנה מאז צאתם ממצרים, ולמרות שרובם כרגע הם בני הדור החדש שהיו פחות מגיל 20 בצאתם ממצרים, **בכל זאת עדיין הם מתקדשים ועולים ויוצאים ומתרחקים כל הזמן מטומאת מצרים**, וזו מעלה עצומה שעבודת ה' שלהם לא תמה ונשלמה, אלא 40 שנה עדיין מתעלים ועולים, בעבודת ה' יתברך.

ובדרך רמז חשבתי להוסיף שגם דבריהם **"והנה כסה את עין הארץ"**, גם זה נהפך לשבח ולמעלה טובה, שעם ישראל **מכסה את עיניו לראות מתאוות הארץ**, ולכן אדרבא בני ישראל ראויים הם לברכה יותר ויותר.

ובלעם הרשע כשראה שבורא עולם הפך את דבריו לטוב ולשבח, החליט להכשיל את עם ישראל בעין הארץ, והכשילם שילכו אחרי מראה עיניהם ויזנו עם בנות מואב, שכך יקללם בורא עולם וישמידם רח"ל.

ללמדנו, שכשאנחנו שומרים על העיניים אנחנו מתעלים ויוצאים מטומאת מצרים ואנחנו זכאים לברכות, וכל כלי יוצר לרעה לא יוצלח עליך, כי בורא עולם יהפוך הכל לטובתנו, אבל חלילה אם ניכשל בעינינו חלילה אזי הברכות יהפכו רחמנא ליצלן וכו' וכפי שרצה בלעם הרשע.

על כן גם אנחנו ניקח יום לשנה וכל 40 יום נצא ממצרים בשמירת עיניים, 40

יום ושוב 40 יום, ונזכור מה שכתב הצדיק הקדוש רבי אלימלך ה'נועם אלימלך' בצעטיל קטן, "שב-40 יום אפשר לשנות טבע".

ולכן כשנתמיד לשנות את טבענו לשמירת עיניים ומחשבה משך 40 יום שוב ושוב נתקדש וטבענו יהיה טוב יותר והיצר כבר לא יבער בקרבנו, אלא טבענו ימשך יותר לאש קודש ובעזרת ה' זו סגולה גדולה שכל חיינו נלך ילך בדרך ה' אמן ואמן.

אין כוחו אלא בפיו

כתב רש"י ששרי מואב שאלו את זקני מדיין מה כוחו של משה, כי משה רבינו היה חי עשרות שנים במדיין מאז שברח ממצרים בנערותו עד גיל 80 שחזר למצרים להוציא את עם ישראל, ושימו לב שזקני מדיין הגדירו את משה רבינו במשפט אחד "אין כוחו אלא בפיו".

זאת אומרת שמשה רבינו במדיין היה סמל של התמדה לא רק במחשבות בלימוד התורה אלא כוחו בפיו שכולם שמעו אותו כל הזמן מתפלל ולומד תורה, ולמרות שלא היו שם יהודים הוא היה בשלו התמיד בתורה בקול רם כמו בישיבה מלאה בחורי חמד העוסקים בתורה!!

ולמרות שאנשי זקני מדיין לא הבינו מה אמר משה רבינו בלימודו בכל זאת ראו את פניו הקדושים וקלטו - שכאן כוחו.

ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבתי אתכם דבר

אבל הקב"ה גם נהג עמו ברמאות ככתוב "ויבא אלקים אל בלעם - ויאמר מי האנשים האלה", וגם כאן הסופי תיבות יוצא "רמיה" אבל כאן זה כמעט לפי הסדר ולא בסדר הפוך חוץ מאות אחת שלא במקומה, ואכן כאן ה' רימז לו שהרמאות

כתב החתם סופר שבלעם רצה לקלל את עם ישראל ברמאות ברשות ה', ורמז זה בסופי תיבות "הלילה והשבתי אתכם דבר" - רמיה, והמילה "רמיה" הרמוזה בסופי תיבות כתובות לפי הסדר של המילה "רמיה" אבל בסדר הפוך.

שם בסוגיא, ואילו המהר"ם פדואה מבאר שכן יהיה ברכה בכפליים,

ועל זה ענה ה' לבלעם **"כי ברוך הוא"**, שהמהלך שלך בלעם מיותר כי ממילא הם כבר התברכו מה' קודם לברכותיך, ואין תועלת בברכות הלבושות במלבוש של קללות.

ונראה להוסיף שיתכן שבלעם רצה בלילה לגלות עתידות ולגלות את הרעיון שהיה עם הקללות כביכול שברכו התנאים את בנו של רשב"י ואת זה להציג בפני בורא עולם כדוגמא לרצונו לקלל לטובה.

והנה פשוט הדבר שאם ברכות בלעם נהפכו לרעה על פי מחשבתו הרעה, כל שכן אם היה מקללם במפורש בוודאי הייתה הקללה חלה בעוצמה גדולה יותר כי פיו ומחשבתו הייתה לקללה.

אומנם בעיקר הדבר צריך עיון, שכאמור מצאנו בגמרא (סנהדרין קה') שלמרות הברכות של בלעם בכל זאת התקיים מחשבתו הרעה שהייתה לקלל, ואם כן מדוע ה' שלא נתן רשות לבלעם לקלל את עם ישראל בכל זאת התיר לו הקב"ה לבלעם לברך את עם ישראל, הרי יצא מזה רע??

עוד יש להקשות מדוע בסיום הברכות כשבלק צועק על בלעם על כך שבירך את עם ישראל ולא קיללם, ואמר לו ברח אל מקומך, למה לא הסביר לו בלעם שכל הברכות יתהפכו לקללות כמחשבתו הרעה וכדברי הגמרא??

שלו לא תצליח. ואולי גם הקב"ה בכוונה שינה קצת את הסדר בסדר הסופי תיבות כפי שנראה לקמן.

והוסיף ידידי הרב אלעזר שפר שליט"א כי בעצם בתוך דברי הקב"ה לבלעם נמצא כתוב את תיבת רמיה ברצף ע"י חלוקה שונה של התיבות, באופן זה ויאמר מי האנשים האלה עמך, וזה מלמד לכאורה שהקב"ה פנה לבלעם ברמיה שישבור שאינו יודע בעצמו וכמ"ש רש"י.

והנה צריך להבין איזה רמאות רצה בלעם לרמות את הקב"ה? ולכאורה התשובה על שאלה זו נראה שהחתם סופר עצמו מתכוון לענות בהמשך דבריו על הפסוק **"לא תאור"**, שכתב שה' אמר לבלעם לא תאור הכוונה בזה שאפילו לא יקלל באופן שישתמע ויצא מזה ברכה.

וכדברי הגליון תוספות על התורה ומובא בספר **עפר יעקב** (גמרא מו"ק ט'), והביא זאת הרי"ף **רבי יאשיהו ב"ר יוסף פינטו** על **עין יעקב**, בסיפור שרשב"י שלח את בנו לקבל ברכה מרבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים ובמקום ברכה היה נראה שהם קללו אותו במספר קללות, וכשבא הבן לאביו רשב"י הסביר לו שלא קללו אותו אלא בהכל היה ברכות נסתרות.

ומסביר הרי"ף את סיבת הדבר שהתנאים ברכו את בנו של רשב"י ברמזים, כדי לחלק כבוד לרשב"י שהוא יבאר את משמעות הברכה ותהיה נקראת הברכה על שמו של רשב"י, וכדבריו הביא המהרש"א

יפה רצון הקב"ה להטיב לישראל בברכות בלעם הרשע, שתעזור ותועיל לכל יהודי כשר, ותשבור את כוח היצר בבית המדרש ובבית הכנסת.

ולכן בברכת כהנים שהיא בבית מדרש מתאים להתפלל שכשם שהתהפכה רצונו של בלעם לקלל ונהפכה לברכה, כך החלום יתהפך לברכה, שהרי הגמרא אומרת שהפסוק שאומר שהקללה הפכה לברכה מדברת רק על ברכת בתי כנסיות ובתי מדרשות, ואכן הברכה בבית הכנסת חלה לגמרי ומעולם ולעולם לא התהפכה ולא תתהפך לרעה.

ולפי זה מתורץ גם מדוע בלעם ברח בלי לקבל תשלום מבלק ולא הסביר לבלק שמגיע לו כסף כי הברכות נהפכו לקללות, כי גם בלעם ידע שברכת מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל זה לא יתהפך לרעה ולכן כל מה שהתהפך לרעה אין בזה משמעות.

כי מי שלא נמצא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ממילא נופל ביראת שמים וממילא חלים עליו קללות התורה, שהרי כאשר לא עובדים את ה' כראוי ואפילו כשעובדים בלי שמחה מדרדרים ומגיעים לכל הקללות, כי בלי שמחה בעבודת ה' ושמחה שאנחנו זוכים להיות עבדי ה' שבחר רק בנו מכל העמים, ח"ו נופלים ועושים עבירות רח"ל.

וכמו כן יש להקשות מדוע בהטבת חלום שאומרים בברכת כהנים, מזכירים את מה שהקב"ה הפך את קללת בלעם לברכה, וכך יהפוך ה' את החלומות הרעים לטובה, הרי על פי הגמרא ברכותיו הפכו לקללות כי חלו לפי רצונו ומחשבתו הרעה??

ונראה לתרץ שהנה הגמרא אומרת אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות שנאמר "ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלקיך", ומדייקת הגמרא שה' הפך רק קללה אחת ולא את כל הקללות, שברכת "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" זה לא התהפך לרעה.

ובעצם כאן טמון רצון הבורא יתברך שבלעם יברך את ישראל, שעם ישראל ישכון לנצח בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שלעולם לא יתבטלו.

ויתכן שטמון בזה עוד ברכה, שכשם שהקב"ה ביטל את רצונו של בלעם לגמרי שלא תחול לרעה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, בעצם טמון בזה שהקב"ה הכניע את כוח הרע שיהיה נמש ויבטל כוחו הרע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, כמאמר חז"ל (קידושין ל') **אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ**, כי כוח הרע מתבטל בבתי כנסיות ובבתי מדרשות.

והיות וכל יהודי שראוי לברכות נמצא בבית כנסיות ובבתי מדרשות, אם כן עלתה

עצת בלעם להרוס את ברכתו - המשך

ואכן עצת בלעם הרשע הייתה להכניס תועבה אל תוך מחנה ישראל ואל תוך בית המדרש בכדי להרוס את ברכתו שהמנוול ימס ויתבטל בבואו לבית המדרש, ואכן נראה שבלעם הרשע אכן הצליח, ולכאורה איך הצליח?? הרי ברכתו הייתה שהמנוול ינמס בבואו לבית המדרש?? למחנה ישראל הקדוש.

ויתכן שהיות והייתה הדרדרות עצומה בכלל ישראל שחטאו זה השפיע שהטומאה חדרה לבית המדרש, כי זמרי תפסה בבלוריתה ומשכה לבית המדרש ושאל את משה והזקנים האם זו מותרת או אסורה, ואם תאמר אסורה מדוע אתה משה באתה על בת יתרו המדיני?? ואכן כולם בכו כי לא ראו שהמנוול נמס בבית מדרש.

אבל בא פנחס הצדיק והוכיח שהמנוול נימוח, שהרי 10 ניסים נעשו לפנחס ואחד מהניסים היו שלא הרגו זמרי אלא כביכול מסר עצמו למיתה, וזה היה מכוח שנמס בתוכו כוח הרע, ולכן גם לא הרגוהו השומרים שנמס יצרם.

אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ה' אלוקי

כתב רש"י מדברי רבותינו: מכאן שנפשו רחבה וחמדן שחמד ממון אחרים, ושאלו המפרשים שהרי למדנו במשנה אבות (ו' י') **אמר רבי יוסי בן קסמא**, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזרתי לו שלום, אמר לי, רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי, רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, אמרתי לו **אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם**, איני דר אלא במקום תורה. וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל, **טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף**. אז למה בלעם נחשב כחמדן ותאוותן לממון, ואילו לתנא הקדוש ולדוד המלך זה סיפור של גדלות וצדקות האדם???

ונראה לתרץ, שאצל גדולי ישראל המטרה הייתה להגיע לתורה, ולכן ההמחשה הייתה לדרוך על הכסף בשמחה ובגאון מתוך זלזול בכסף מול תורת ה'. ואילו אצל בלעם

המטרה הייתה להגיע לכסף!! והוא מסכן ואומלל כי כל כך רצה את הכסף והרבה כסף, רק לצערו הוא לא מצליח להגיע ולנצל את ההזדמנות הפז שהזדמנה לו.

זה מזכיר לי מה שפעם שאל אותי הגאון הגדול מו"ר ר' דוב לנדא שליט"א מראשי ישיבת סלבודקא האם מותר לי להגיד לגוי בשבת "אסור לי להגיד לך בשבת שתכבה לי את האור"? שמצד אחד אמרתי לגוי מפורש שאסור לי להגיד לו - לגוי לעשות עבורי מלאכה בשבת, אמנם מצד שני מטרת דיבורי ברורה "אני בעצם רוצה שהגוי יכבה עבורי את האור בשבת, רק יש בעיה תכנית כביכול שאסור לי להגיד לו".

ולחדד העניין יותר נזכרתי בסיפור שפעם היה במועצת העיר חבר שפגע מילולית באופן בוטה בנציג מתחרה, ומיד דרשו ממנו להתנצל או שיסלקו אותו מהאולם, ולכן הוא התנצל!!!! אבל איך הוא התנצל??? הוא פשוט חזר ואמר אני מתנצל על כך שאמרתי על ההוא שהוא כזה וכזה וכו'.... וחזר שוב כביכול כחלק מההתנצלות על כל הפגיעות המילוליות שתקף קודם את השני. ושוב בהנאה מרובה הוא התנצל עוד פעם והזכיר הכל שוב ושוב את רוע השני, עד שצעקו לו תפסיק להתנצל!!! כי אי לכזו התנצלות ארסית!!!

ייתכן עוד, שהתנא הקדוש כשהיה ילד כששרו לו את דברי דוד "טוב לי תורת פִּיךָ מאלפי זהב וכסף" הזדעק ואמר "מכל הכסף שבעולם" - שווה לי התורה הקדושה. ולכן בבגרותו כשהציעו לו אלפי זהב וכסף אם יעבור ממקום תורה, שב והזדעק מה שהשתרש בילדותו "אפילו תתן לי כל כסף שבעולם". ובעצם כל דברי התנא זה רק על מקום תורה, ועל תורה עצמה מי ישווה לה!!!!

וכזה היה ש"ב הצדיק הקדוש רבי אברהם יצחק אלפר זצ"ל, צדיק זה בילדותו איבד בשואה הנוראה את אביו ואמו וחלק מאחיו שנרצחו באכזריות על ידי הנאצים, והוא עצמו שנה שלמה בגיל 13 סבל מרורות אצל הנאצים הארורים, וברגע שהשתחרר חיפש רק לחזק עצמו בתורה ובתפילות בקדושה ובטהרה, אצלו היה מוחשי "טוב לי תורת פִּיךָ מאלפי זהב וכסף".

כי רבי אברהם יצחק הצדיק צעק טוב לי תורת פִּיךָ וקיום מצוותיך מכל כסף והון והנאות העולם, וטובה היא מכל אהבה שבעולם, ואנקוט בלשונו הקדוש "שיותר שצריך רפואה לגוף צריך רפואה לנפש - כי היצר מסמא את העיניים שלא יראה השמחה העליונה שהוא מפורסם לכול שהוא יותר מאלף אלפי פעמים מאור השמש בגבורתו בצהרים".

ההבדל בפשטות

בלעם התאוה לבית של בלק, זה היה תאוה וחימוד מפורש וברור לכן זה מגונה בתחילת הגינוי, כמו שאומרים בהלצה שבכל בדיחה יש $\frac{3}{4}$ אמת, כי בדיחה כביכול אתה מגלה את צפונות ליבך, אבל עם אפשרות לחמוק מאשמה כי זה רק בדיחה, והדברים ידועים ומובנים!!!

אבל גדולי ישראל דיברו באופן כללי ולא על רכוש של אדם מסוים, כי באמת הם לא חמדו כסף ורכוש רק רצו להבליט כמה ערך התורה יקר בעיניהם כערך היקר ביותר בעולם.

ללמדנו שאכן כך צריכים וחייבים ללמוד בכל מקום ובכל מצב, שחובה עלינו להוציא את דברי התורה בפינו ממש ובקול, וזה יוסיף לנו כוח להתמודד מול כל הניסיונות הקשים אמן ואמן.

ויעמד במקום צר אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל

חזקיהו פחד מסנחריב או לא?

לדרך שיש בו רק צד אחד לנטות הצידה, וזה מרמז שבקש לקלל בני יצחק כי מצא בו צד אחד לקלל שנולד ממנו עשו,

לכן העבירו המלאך למקום צר שאין בו צד ימין ושמאל ושם כשרצה לנטות הוא נלחץ אל הקיר, כי זה מרמז על בני יעקב שבבני יעקב לא מצא פסולת למצוא פתח לקללם, לכן כתוב בשלישית במקום צר זה

כתב רש"י ומדרש אגדה יש בתנחומא מה ראה לעמוד בשלשה מקומות סימני אבות הראהו: ואכן **במדרש תנחומא** (בלק ח') כתב, שהיות ובלעם רצה לקלל את בניו של אברהם, לכן בפעם הראשונה לקחה אותו האתון מהדרך לשדה שיש שם מקום לזוז ימין ושמאל, שזה מרמז שיש מקום לקטרג של בני אברהם כי יצאו ממנו בני ישמעאל ובני קטורה, לכן הביאו המלאך

יעקב שנא' (בראשית כח) ויירא יעקב מאד וייצר לו.

ועוד שכתוב בתרגום ירושלמי שאותו קיר הוא מן הגלעד שבנה יעקב עם לבן שהוא לאות שלא יעבור אחד מהם את הגל הזה לרעה, וכאשר עבר בלעם בן בעור שהוא לבן, נענש מיד.

ונשאלת השאלה למה המלאך לא לקחו ישר למקום הצר שאין בו פתח לקללה כמשל שאין בו מקום לנטות ימין ושמאל?

ואולי כי השטן והמקטרג רוצה להכליל רשעים עם צדיקים, שמגו ומתוך שהקללה והגזירה הרעה יכולה לחול על הרשעים כך תחול גם על הצדיקים, ובפרט אם הצדיקים הם המיעוט והרשעים הם הרוב, וכבר מצאנו שמפני הרעה נאסף הצדיק.

ולכן המלאך צמצם את הרוב של הרשעים והגדיל את אחוז הצדיקים שבכך לא תחול הגזירה והקללה, עד שהמלאך צמצם והפריד לגמרי את הרשעים מכלל הצדיקים, ובכך לא יפגעו הצדיקים.

וכפי שמצאנו אצל חזקיהו המלך הצדיק שבתחילה כתוב **בישעיהו** לז' שחזקיהו פחד מאד מאד מסנחריב שבא להילחם על ירושלים, שחזקיהו נבהל מאוד ושטח את המכתבים המפחידים שכתב רבשקה עוזרו של סנחריב הרשע בבית המקדש והתחנן אל ה'.

ואילו בסוף כתוב שחזקיהו לא פחד כלל והלך לישון הוא ועבדיו, ככתוב **במדרש** (רבה איכה ד' טו' ובילקוט שמעוני שמואל ב' כב' רמז קסג') **עמד חזקיה ואמר**

"אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף ולא לומר שירה" אלא הריני "ישן במטתי ואתה עושה". א"ל ה' אני עושה כן שנאמר "ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור".

ויתכן וההסבר הוא על פי הגמרא (סנהדרין כו') שבאותה תקופה היה מתנגד גדול לדרכו של חזקיהו, ששמו היה שבנא והוא היה ראש ישיבה גדול יותר מחזקיהו, שלחזקיהו היה 11 אלף תלמידים ולשבנא היה 13 אלף, וחזקיהו פחד בהתחלה מאוד שמא הקב"ה ילך לפי הרוב וישמיד את עם ישראל.

ענה לו הקב"ה קשר רשעים אינו מן המניין, שאינם נחשבים לעם ישראל, ורק חזקיהו ותלמידיו הצדיקים הם בלבד נחשבים עם ישראל, ולכן חזקיהו לא פחד והלך לישון כי אמר אם כל ישראל צדיקים אזי הקב"ה הבטיח ונתתי שלום בארץ, וכביכול זה לא דאגה שלנו אלא את חלקנו שלנו עשינו והקב"ה יעשה את שלו כביכול וילחם עבור עם ישראל הצדיק ויסלק מעלינו כל פגע רע.

ואומנם מאוביבי תחכמני, שמדרכי היצר הרע נלמד איך לעשות ההיפך ולטוב, שכשם שהשטן ובלעם רצו להחליט שהיות ויש מקום לקללה בגלל הרשעים מימין ומשמאל בני ישמעאל ובני קטורה כך יכללו בקללה גם בני ישראל, כך גם להיפך ולטובה כי מידה טובה מרובה ממידה רעה, השלבים הפוכים, שמאחר שעם ישראל כולו צדיקים כי הורדנו את הרשעים שאינם מן המניין.

אזי כפי שטען בלעם כשכלל את

ולכן הוליכו המלאך ל-3 מקומות, בכדי לגרום להלך מחשבה זו אצל בלעם לכלול צדיק עם רשע, כי כך ינוצל לכלול צדיק עם רשע לטובת עם ישראל שלא ידח ממנו נידח, ויתקיים הפסוק ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאום ה', בקרוב ממש אמון.

הרשעים יחד עם הצדיקים בכדי לאבד את עם ישראל, כך נטען בסדר הפוך, שמגו שיש נס לצדיקים כך נתקדם הפוך ממה שנעשה לבלעם, ונכליל גם את הרשעים שיכללו בנס, שגם הרשעים יזכו לגאולה ויחזרו בתשובה שלימה על ידי אליהו הנביא ומלך המשיח.

ותאמר האתון אל בלעם אנכי אתנך אשר רכבת עלי מעורך ההסכן הסכנתי

כתוב בגמרא ע"ז ד ע"ב שבלעם בא על אתונו, ומאוד תמוה עד היכן שפלות אדם זה, שמצד אחד היה נביא ויודע דעת עליון ומצד שני טומאה נוראה ושפלה כזו?? ובפרקי **דרכי אליעזר** (פרק ל') כתוב שזו האתון הייתה מששת ימי בראשית, ובנה החמור הוא החמור שרכב עליו אברהם ומשה ושמואל עליו ירכב מלך המשיח בקרוב בימינו אמון.

ופלא איך העז בלעם לטמאות אתון מיוחדת זו, שנבראה במיוחד בששת ימי בראשית ככתוב במשנה באבות (פ"ה מ"ח) שפי האתון הוא א' עשרה דברים שנבראו בבין השמשות, ושבנה היה חמור ששימש את כל גדולי ישראל בעבר ובעתיד???

ונראה שהיות ויש כלל **שהיוצא מהטמא טמא**, לכן בלעם טימא את האתון, וסבר שכך החמור שיצא מהאתון הטמא יהיה טמא ופסול, וממילא המשיח לא יוכל להשתמש בחמור פסול זה!! אבל טעות היא בידו כי החמור נולד עוד לפני שבכלל בלעם חטא עם האתון.

ולכן כלל זה של היוצא מהטמא - טמא לא תקף פה ולא שייך פה, ואפילו פה האתון שמדבר עם בלעם נברא בבין השמשות, עוד קודם שבלעם נוצר. נו, עם כזו אתון מיוחדת ומיוחדת ביותר, לא פלא שבלעם שהיה רגיל אליה וטימא אותה בכוונה למרות המיוחדות שלה, לא ברח ממנה כל עוד נשמתו באפו כששמע שהאתון מתחילה לדבר אתו.

וישם דבר בפי בלעם

לכאורה תמוה, שהרי אם הברכות ניתנו לבלעם כמו חבילה של נבואה שניתנה לתוך פיו בעל כורחו, וכדברי הגמרא (סנהדרין קה') על הפסוק **"וישם דבר בפי בלעם"** רבי אלעזר אומר מלאך רבי יונתן אמר חכה, אם כן מדוע אמר דבורים שהם מרצונותיו של בלעם **"תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו"??**

ואולי זה אכן ברכה גדולה שהקב"ה טמן בפיו של בלעם לעם ישראל למרות שזה נשמע כמו נימה אישית של בלעם על עצמו, שאפילו להבדיל יהודי רשע וטמא עדיין יאמין באחרית המיוחדת לצדיקים ויתקנא בצדיקים עמוק בתוך לבו, וזה עצמו יגרום לכל יהודי בכל מצב לחזור בתשובה בעזרת ה'.

ובפרט שטמון כאן שאיפה לאחרית טובה וגוי רשע כבלעם אין לו זכות להגיע לשאיפותיו, אבל ליהודי בן קדושים יש לו זכות אבות שיזכה להגיע בעזרת ה' לשאיפות לבו.

ללמדנו שיש בנו כוח בשאיפות חיינו, ועלינו לשאוף לגדולות, וכמה שיותר נשאף גבוה יותר ככה יש לנו יותר כוח להתקדם ולהצליח בחיים, כי מי ששואף להיות חפץ חיים יצליח במאמץ להגיע לחצי שאיפתו וחצי חפץ חיים זה גדול דורנו, ומי ששואף רק להיות אברך פשוט אז הוא יהיה רק חצי מאברך פשוט!! ולא יתייאר אלא תמיד להמשיך בהתמדה לצעוד לכיוון פסגת שאיפתו ובעזרת ה' נעשה ונצליח אמן ואמן.

ברכות או קללות

לומר שלא יהיה להם צתי כנסיות וצתי מדרשות זה התהפך ל"מה טובו אהל"ך יעקב", ביקש לומר שלא תשרה שכינה עליהם וזה התהפך ל"ומשכנותיך ישראל" וכו'.

הגמרא (סנהדרין קה') דרשה שאת כל הברכות קיבל בלעם כחבילה בתוך פיו, והנה בהמשך הגמרא מביאה את דברי רבי יוחנן שמזכרתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו, ביקש

במקום מים ושורשיו מועטים ואין גזעו מחליף אפי' כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזות אותו ממקומו, אבל כשנושבת בו רוח דרומית מיד נעקר ונהפך על פניו.

ולבאורה אם הקב"ה הפך את הקללות לברכה למה הקב"ה לא הפך את הארץ לקנהי? הרי בורא עולם כביכול נתן חבילה של ברכות לפיו של בלעם בלי שבלעם שולט על הברכות??

והתבוננתי עוד בדברי הגמרא, שהנה כל הדוגמאות של הגמרא שהקב"ה הפך את הקללות לברכות, נאמרו רק בברכות האחרונות שבלעם בירך את עם ישראל, וצריך להבין מה מיוחד דווקא בברכות האחרונות, שעליהם נכתב שמתוך הברכות נלמד את מחשבתו הרעה, ושהם נהפכו לקללה, ועוד נשאר בהם שמץ של קללה שדימה אותם לארזים ולא לקנה.

אלא שאכן דווקא הברכות האחרונות בשונה מהברכות הקודמות שכתוב שלא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים - שלא ניהש אולי הפעם יסכים ה' לקלל את עם ישראל, אלא הפעם ראה בלעם להזכיר את חטא העגל ולכן גם את פניו לכיוון המדבר, ואז ראה את עם ישראל שוכן לשבטיו בצניעות ומתוך כך עלה בלבו לברכם, כי אמר ראויים הם לברכה.

ויש להוסיף עוד שבשני פעמים הראשונות לפני תחילת נאום בלעם בן בעור

ולבאורה הרי חבילה ניתנה לו בפה ואם כן מה זה קשור למה שרצה לומר??

אלא בפסוקים התשובה היא שה' הפך את כל הקללות שחשב בלעם לטובה ולברכה, ולבלעם לא היה שליטה לעצור זאת, כי הקללות שהתהפכו לברכה הוא קיבל כמו חבילה בתוך פיו.

ולפי זה מובן שכתוב בגמרא (סם) שכל הברכות נהפכו חזרה לקללה חוץ מהברכה על בתי כנסיות ובתי מדרשות, ולבאורה אם הדברים כפסוקים שנתנו בבלעם ברכות אין כאן מה שיתהפך, ורק בגלל שבזמנו עולם לקח את הקללות והפכם לברכות, לכן שייד שהם יתהפכו חזרה לקללות.

אומנם עדיין קשה שהרי הגמ' ממשיכה, אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן טובה קללה שקילל אחיה השילוני את ישראל יותר מברכה שברכם בלעם הרשע.

שאחיה השילוני קילל את ישראל בקנה שנאמר "והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה במים" וגו' והנה קנה גדל במקום מים וגזעו מחליף ושורשיו מרובים, ואפילו כל רוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזות אותו ממקומו אלא הוא מתנדנד ברוח וכשהרוח מפסיקה הקנה נשאר במקומו.

אבל בלעם ברכו בארץ, והנה ארץ לא גדל

כחוב ויִסֶּס ה' דבר צפי בלעם, אבל כאן לא כן, אלא מיד וישא משלו ויאמר, ללמדך שכאן בירך מדעתו.

ולכן הגמרא דורשת שהיות וכאן בלעם בעלמו ראה לברכס לכן מכאן יש הוכחה מוחלטת מה היו כוונותיו של בלעם תחילה כשראה לקללס, ויתכן שיהיה וכאן היה בזווית בלעם לברך כבר לא היה מקום להפוך את דבריו, ולכן נשאר ברכתו שעם ישראל יהיו כארז ולא כקנה, כי עדיין הברכות של בלעם נבעו מאדם רשע ושונא ומקולל שרק לרגע חשב בעלמו לברכס.

והגמרא מחדשת לנו, שאפילו בברכות שבלעם בעלמו ראה לברך את עם ישראל בכל זאת עומן בהם רוע, כי הם יאלו מאדם רשע שלפני שבירך ראה וחיפס לקלל, ולכן כמעט כל הברכות שבירך נהפכו לקללות, (ואולי הברכות האחרות שה' הפך בלי רצונו של בלעם, אולי בהם

אין את הכלל שנהפכו לקללה ויל"ע כי עדיין לא מלאתי כן במפרשים).

ואם כן עדיין קשה למה הגמרא (בברכות נה') אומרת להזכיר בהטבת חלום בברכת כהנים את מה שה' הפך את קללת בלעם לברכה כאילו זה נשאר עדיין דבר חיובי???

ואולי ברור שברגע שבזרע עולם הפך את הקללות לברכה יש לזה תוקף של ברכות, אבל היות ורשע בירך אותם לכן יש מצבים שהקללות חוזרות ומתעוררות, וכפי שכתבתי קודם קזה תלוי גם בנו אם נהיה שקועים בצית כנסת ובצית מדרש שם הברכה שורה וממילא אין נגיעה לקללות של בלעם כלל.

ויתכן שלכן מודגש בגמרא (ב"ב יד') שמשא כתב ספרו ופרשת בלעם למרות שפרשת בלעם היא חלק מהתורה, וזאת ככדי לתת יותר כוח לברכות מההיפך.

ללמדנו, שכשנהיה שקועים בהיכלות התורה ובעולם התפילה, הקב"ה יהפוך לנו את כל הקשיים לטובה ולברכה, וזה הסגולה הטובה ביותר כמאמר הגמרא בראתי יצר הרע שגם מנסה להחטיא וגם מקטרג וגם מעניש, ובכל זאת אומר בורא עולם בראתי לו תורה תבלין, שהתורה היא הכוח שלנו נגד כל הרע שבעולם, אז נתחזק בתורה באמת ובתמים, אשרי מי שעמלו בתורה, ועושה נחת רוח לבוראו!!!

ומספר את רובע ישראל

הסבר נפלא במדרש (רבה כ' יט'), שעם ישראל נוצר שיצאו מהאימהות הקדושות שהיו חוטפות ומחבבות את המצות, שלכן שרה אמנו נתנה את שפחתה הגר לאברהם אבינו כי השתוקקה שיהיו לאברהם אבינו ילדים ושיקיים מצוות פריה ורביה, כמו כן רחל ולאה מסרו את שפחותיהן ליעקב בכדי שיקיים מצוות פריה ורביה מהן ומשפחותיהן, וכל מטרתן היה רק לשם שמים להרבות שבטים בעם ישראל.

ויתכן שכוונת בלעם, שהרי יש כלל שאשה רוצה להתחתן כמאמר חז"ל טב למיטב טן דו מלמיטב ארמלו, שהיא חפצה לחיות עם בעל העיקר לא לשבת אלמנה, וככתוב בבראשית שאשה משתוקקת לבעלה למרות שהוא מושל בה.

ובכל זאת האימהות הקדושות לא חשבו כלל על תאוה אלא אך ורק לשם שמים שיתקיים מצוות פריה ורביה, ולהוליד את עם ישראל ולהוסיף קדושה בעולם.

והיות והאימהות שיעבדו את התאוה העצומה הקיימת בעולם כולו לשם שמים בלבד, לכן כל צאצאיהם קדושים בשורשם, ואין מקום לקללם ולהשחיתם עד שורשם, כי עוצמת קדושת האימהות טמון בהם ובזרעם אחריהם עד סוף כל הדורות.

ועל פי יסוד זה הסברתי לתלמידי היקרים (בכיתה ז' ת"ת תורת אמת ב"ב), את נבואת זכריה שהתנבא על הגאולה העתידית השלימה, ותיאר בסוף ספרו שכל כלי הזהב בירושלים וביהודה יהיו הקדש ולא יהיה צורך לברר ולשאול, כי זה יהיה ברור.

והרעיון הוא שלמרות שיהיה שפע ברכה ואפילו יגדל לחמניות בעצים, בכ"ז עם ישראל ישעבדו את תאוותם שלא יהיה בשר תאוה אלא אך ורק בשר קודשים, כי ימות המשיח הם להתעלות רוחנית לשעבד ולצמצם את הגשמיות לרוחניות, עד שיגיעו להיות רק רוחניים.

ותהי אחריתי כמוהו

ובגמרא סנהדרין ק"ה א' יש דעה שלבן הארמי הוא בלעם הרשע, ואם כן, יש להקשות על ההסבר הקודם שהרי לבן היה מפורסם לרע עוד קודם שנהיה נביא!! שהרי הוא כבר זכה בתואר "לבן הרמאי".

וגם הוא היה **רוצח ושווד** ששם רעל בצלחת של אליעזר שבסוף אביו בתואל אכל ממנו ומת!!! ואם כן עדיין יכולים הגויים לטעון שנביא זה נכשל כי היה מושחת לפני הנבואה, ועדיין לא קבלו נביא ישר דרך והגון???

אבל האמת, אפשר לומר שלמרות הכל יש כאן איזון מושלם, ואדרבה ללבן היו אפשרויות אדירות להתחזק באופן יוצא מן הכלל וזאת גם עוד לפני הנבואה וכל שכן אחריה.

שהרי לבן זכה לראות בחוש שמרוע רק מפסידים, הנה רצית להרוג ולשדוד את אליעזר כשבא למצוא שידוך ליצחק ובסוף זה חזר אליך, הרגת את אבא שלך!!! אבל במקום להזדעזע, ולזעוק: **אוי לי כי הרגתי את אבי!!!** במקום זה הוא ממשיך את מסיבת התנאים של רבקה אחותו, לא יאמן איזו אטימות, איך בן יכול להמשיך את המסיבה כאילו כלום לא קרה!!!

ואולי כי פחד להזדעזע, שמא ברגשותיו המתפרצים יגלה תוך כדי כפי שאשמת הרצח תלויה בו בבן יקיר, לכן התאפק ושלט על רגשותיו, אם היו לו בכלל!! (מעניין, בתורה משמע שכל משפחה המשיכה לחגוג, וכי כל המשפחה היו בעצה להרוג את אליעזר, וגם הם היו שותפים לפשע??).

ולאחר מכן, זכה לראות דוגמא אישית לחיים טובים והגונים, כשקיבל את יעקב אבינו שהגיע היישר מבית המדרש לבית לבן וישב עמו כ 20 שנה, והם התחברו למשפחה מכל הכיוונים. הוא הפך להיות חמיו של יעקב מ 2 בנותיו, ומ 2 שפחותיהם, וגם היה המעביד של יעקב, בקיצור לבן נשם את יעקב עשרות שנים.

ובכל השנים הללו הוא זכה לראות את עבודת יעקב המושלמת, **"עם לבן גרתי - ותרי"ג מצוות שמרתי"**, הוא ראה מה זה יושר ומסירות נפש לעבודה ולרכוש של השני, וגם זכה לראות שהוא ברמאות הפסיד ואילו יעקב בישרותו רק מרוויח.

וכשרדף אחרי יעקב פתאום הוא זכה לנבואה בחלום, שבורא עולם מזהיר אותו שלא יפגע בצדיק יעקב, ואז היה לו לראות מה שכרו של ההולך ביושר ובדרכי ה', שבורא עולם דואג לו אישית, **ומצד שני** הוא יכל לראות שבורא עולם אכפת לו ממנו - מלבן, ולא משמידו מיד בכדי שלא יאיים על יעקב, אלא עדיין נותן לו חיים!!

וזה לבד היה צריך לעורר אותו, הנה התגלתה לי האמת ויש בורא עולם!!! ובורא עולם אכפת לו גם ממני!!! קדימה אתקרב אליו ואני אשקיע בו. אבל זה לא קורה, כי כשנשבעו לאחר מכן יעקב נשבע בשם ה' ולבן בשם עבודה זרה!!! למה?? הרי ראית את האמת???

והנה לבן אחרי שנים רבות זוכה לשמוע שעם ישראל יצא ממצרים בניסים גדולים, וגם קבלו תורה מבורא עולם והיו להם ניסים ונפלאות, **ומטבע הדברים** היה עליו לרקוד

ולשמוח כי כל עם ישראל הנכדים ונינים והבני נינים שלו, והוא הסבא רבה היחיד בחיים ששרד לכל עם ישראל, ותחת זה הוא מסכים לקלל אותם ומשתוקק לקללם.

וגם האתון שרכב עליו כתוב **בפרקי דרבי אליעזר** שזה האבא של החמור של אברהם אבינו ומשה ושמואל, וזה החמור שבו ירכב מלך המשיח, והוא זכה לכזו גדלות לקבל את האבא של החמור המיוחס, ולבן נשאר חמור או ירד מדרגת אדם להיות כחמור, ומטמא עצמו באתון כה קדוש ומיוחד !!!

ומצד שני הוא רואה שהאתון עולה למדרגת לאדם המדבר ופותחת פה וצועקת על בלעם, וראו פלא בלעם לא בורח אלא נשאר ומתווכח עם אתונו, ובמקום להתחזק הוא ממשיך ברשעותו, והנה למולו בא מלאך עם חרב שמאיים עליו, וגם זה לא מזעזע את בלעם.

אז מה נשאר??? **כן נשאר!!** שהוא לא מצליח לקלל, וסופג ביזיונות ולעג מבלק, והוא שכל כך אוהב ורודף כבוד נחל השפלה אחרי השפלה ובזז מתמשך!!!!

ההזדמנות האחרונה של בלעם הרשע

לאחר כל הביזיונות שבלעם קיבל מבלק על שלא הצליח לקלל את עם ישראל, ולאחר שנהפך להיות נכה במהלך הברכות שנסתמאה עינו, הוא אמור היה להיות שבור לחלוטין.

ובמצב שפל ונחות זה הוא רואה את עם ישראל - נכדיו היקרים שהם צנועים וקדושים, והוא מבחין שהם שומרים שלא יהיו פתחיהם זה מול זה, ולבו נהפך והתחיל לפתע לאהוב אותם, ונכנס בליבו רחמים ורצון לברכם, ונחה עליו רוח ה'.

ומיד לאחר הברכה הוא קיבל חיצי בוז מבלק, שגער בו, תתבייש לך, הרי אתה הפעם מעצמך החלטת לברכם!!! והנה כאן הייתה לו הזדמנות, ובעצם הזדמנות חייו!! להגיד לבלק לא צריך את הכבוד המדומה שלך, הנכדים שהתחלתי לאהוב אותם הצדיקים שלי למטה מחכים לי!! הם - נכדי הרבים והצדיקים, יכבדו אותי הרבה יותר ממה שאתה מסוגל לכבד, בפרט שאני משתוקק לאחרית כמוהם.

והיה עליו ללמוד קל וחומר, שהרי **יתרו** שהיה חותן משה קיבל כבוד מלכים, אז הוא בלעם הסבא רבה של כל העם בוודאי יקבלו אותו בתופים ומחולות באהבה והערצה, וכל היום הם יבקשו ממנו סיפורים על יעקב אבינו ועל בנותיו האימהות הצדקניות.

ופלא עצום, בלעם מעדיף לעזוב בבושות ולא להצטרף לעם ישראל למרות כל ההזדמנויות הבלתי מושגות, ואדרבה הוא בכוח מכשילם העיקר שיוקז דם מעם ישראל, לא להאמין!!!!

אבל זה עדיין מובן בהחלט, כי לבן לא רצה לוותר על תאוותיו ולהתמסר לאחרים או לבורא עולם, ככה זה כשלא עובדים על המידות!!! ככה זה כשלא רוצים בכוח להתקרב באמת לבורא עולם!!!

וזה שימש מסר הכי חד והכי ברור לכל גויי העולם, בלי מידות, בלי תורה, בלי כניעה לבורא, לא משנה כל הכוחות וכל ההזדמנויות, במקום התקרבות לבורא עולם יש את ההיפך המוחלט שרק רוע יש.

ללמדנו, שחייבים עבודה עצמית בכל הכוח לשבור את המידות הרעות בלי רחמים, ולהיכנע ולהתמסר לבורא עולם באמת ובתמים, ורק כך כל קדושה שנקבל תרומם אותנו ותגביה אותנו באמת, כי אם לא נעבוד את טבענו הרע ואת מידותינו הרעות, ולא נתמסר כראוי בלב שלם לבורא עולם, אזי לא יעזור לנו שום סימן ושום מסר משמים, גם לא ניסים ונפלאות, אנחנו נשאר ברוע המושרש בנו.

מצד שני תראו עד כמה בורא עולם משקיע בכל יצור אנוש וכמה הזדמנויות הוא נותן לרשעים גמורים 'שובו אלי ואשובה אליכם', אז ננצל את ההזדמנויות כראוי, למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה אמן ואמן.

עולם הבא ותחיית המתים – מן התורה מניין?

עולם הבא וגן עדן בפשטות אפשר להוכיח מבלעם שאמר: "תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו", ובכל זאת **בגמרא סנהדרין** (בפרק חלק דף צ') המחפשת מקור מן התורה לתחיית המתים לא הביאה ללמוד מפסוק זה שאמר בלעם בברכותיו כראיה לתחיית המתים מן התורה, ובפרט שמשמע בדברי בלעם גם שאחרית הטובה היא לאחר המיתה, שזה בעצם עולם הבא.

ויתכן בפשטות כי הגמרא לא רצתה שנלמד מבלעם ראייה לתחיית המתים ולחיי נצח, כי דוחה הדבר ללמוד מרשע כבלעם הרשע את יסודות היהדות ואפילו גן עדן לא נרצה ללמוד ממנו ולא לקבל ממנו.

וכמו כן אפשר לפרש על פי הגמרא (סנהדרין קה') שברכותיו נהפכו לקללה, ויתכן שמה שאמר **תמות נפשי מות ישרים ותהיי אחריתי כמוהו**, נהפכו לקללה.

ואולי לזה כיוון בלעם הרשע בדבריו אלו, שיש יהודים ששואפים לגן עדן, אבל הולכים בשרירות ליבם למען ספות הרווה את הצמאה והתברך בלבו שלום יהיה לי וגן עדן יהיה לי.

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו

לפני פניו כמובא בגמ', ואם כן מובן שה' לא הביט און ולא ראה עמל בישראל, למרות שעם ישראל חוטאים בפשיעה, כי ה' אלקיו עמו – בעליו עמו.

אבל צריך להוסיף, שכל זה רק כאשר **תרועת מלך בו**, דהיינו שיש אהבה ורעות של עם ישראל להקב"ה, כפי שאמרו חז"ל רשעים שבכם מלאים מצוות כרימון, ומלאים חרטה, כי עדיין אוהבים את הקב"ה וכואב להם על כל עבירה שנכשלו בשוגג או חלילה בפשיעה.

וברור שאין דעה שמזיק בידים יהיה פטור אפילו כשבעליו עמו, והרבה מאוד מהעבירות אפשר להחשיבם כחוטא בידים רח"ל.

ראיתי בספר ברוך מרדכי בשם האדמו"ר הרמ"י מאוסטרוצבא זצ"ל שיש מחלוקת בגמ' (ב"מ צח') האם דין בעליו עמו שפטור השואל מאונסין האם זה פטור של שומרים גם על פשיעה, והגמ' טוענת שזה תלוי במחלוקת האם פסוק נדרש לפניו ולפני פניו.

והיות וכתוב שעם ישראל יעבדום 400 שנה, ובמציאות הם היו במצרים רק 210 שנה, א"כ הפסוק 400 שנה הולך על הכתוב לפני פניו שכתוב קודם קודם "גר יהיה זרעך בארץ לא להם", וזה התקיים מלידת יצחק שארץ ישראל עדיין הייתה של הכנענים.

ולפי זה יוצא פסק ששומר פטור גם מפשיעה כשבעליו עמו, כי פסוק נדרש

לכן עלינו להקפיד מאוד לברוח מעבירות כשאין יצר בוער בנו, ואם אדם ישקיט את יצרו ויאמר ליצרו איני חוטא בזמן שיצר לא בוער בקרבי ממילא ימנע מעבירות רבות, אבל זכור!! בטלה מביאה לידי חטא!! לברוח מבטלה שגורמת ליצר לבעור רח"ל.

הן עם כלביא יקום

מי החיה החזקה ביותר? האם האריה או היפופוטם?

כתב רש"י כשהן עומדין משינתם שחרית הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצות ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין: ורבים התפלאו על סדר שכתב **רש"י**, שהקדים קריאת שמע למצוות תפילין, והרי קודם מניחים תפילין ומתפללים ואומרים קריאת שמע עם תפילין בברכות קריאת שמע שיקיימו עדות אמת שאומרים בקריאת שמע "**וקשרתם אותם לאות**" כאשר אכן התפילין קשורים ביד ובראש.

ואכן בפשטות מקור **רש"י** הוא מהמדרש רבה (כ' כ') על פסוק זה, שעם ישראל נמשל לאריה שקם לטרוף, שאין אומה בעולם כמוהם בעולם, בהם שעומדים משנתן כאריות נוטלים ידיים ומיד ציצית וחוטפים קריאת שמע וממליכים להקב"ה ונעשים כאריות.

ויתכן והכוונה שאריה הוא מלך החיות לא בגלל כוחו העצום ביותר מכל בעלי החיים, כי יתכן וטיגריס או פיל או היפופוטם חזקים ממנו, אלא יתכן ואריה מטבעו הוא עצלן שאוהב לרבוץ בצל ולנוח, אבל כשהוא צריך לטרוף הוא מתגבר על עצלותו במהירות עצומה מעצלות למהירות לגבורה עצומה שהיא ניגוד קיצוני לעצלותו.

ובלעם התפעל שאפילו יהודי חלש בקיום מצוות עצלן ורדום ממצוות, בכל זאת אין ליהודי חופש, יש לו לחץ שכל יום הוא חייב לקום להספיק זמן קריאת שמע שלא יפסיד זמנה, עד כדי כך שהוא קם בלחץ בעייפותו נוטל ידיים מניח ציצית ומיד קורא קריאת שמע לפעמים ברגעים האחרונים של זמן קריאת שמע, ואולי חוזר לישון, אבל חופש אין ליהודי לעולם!! כי גם בחופש יש זמן קריאת שמע.

וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלוקים

ונראה לתרץ, שאדרבא זה גדולת ישראל, שלמרות ההפרדה לקבוצות שונות ומעמדות שונים בכל זאת יש אחדות מושלמת בעם ישראל, ובלעם הבין זאת.

כי אם הקב"ה ציווה על כך שיהיו מחולקים למחנות ולצדדים ולדגלים שונים, זה דווקא מתוך הכרת עם ישראל שהם מאוחדים למרות ההבדלים, וזה שבח עצום לעם ישראל, וסיבה טובה שיזכו לברכה בזכות האחדות המיוחדת.

כתב רש"י שבלעם ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין, וראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה, שלא יציץ לתוך אוהל חבירו: לכן עלה בלבו שלא לקללם.

והקשה מרן ראש הישיבה רשכבה"ג זצ"ל מה המעלה המיוחדת שהתלהב בלעם מכך שכל שבט מתגורר בנפרד? הרי לכאורה פירוד יש כאן ולא אחדות ישראל?

ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה

יתכן, שכמו שהברכה "שוכן לשבטיו" זה עבודת ה' מיוחדת לטובה לכל שבט ושבט, כך הברכה "אין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה" הכוונה בברכה שמלבד שלא לראות את הקניות של החבר או את המרחק מהמן שעל כל שכן ללכת, וכך לדעת את מצב הצדקות של כל שכן ושכן לטובה ולרעה, אלא כלול בברכה גם שלכל יהודי ויהודי בנפרד יש עבודת ה' עצמאית ולא העתקה כמו מה שהחבר והשכן עושה.

"וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלוקים"

כתב רש"י שבלעם רצה לתת עין הרע בעם ישראל אבל בסוף נחה עליו רוח אלוקים ובירך את עם ישראל. ופלא איך זכה בלעם הרשע שמעצמו תשרה עליו רוח אלוקים לברך

את ישראל?? והנה דרש רב יוחנן ב"ב ס', שראה שאין פתחי אוהליהם מכוונים זה לזה, אמר ראויים הללו שתשרה עליהם שכינה.

וכתבו המפרשים שהיהודים לא עשו זאת בכדי שלא תחול עליהם עין רעה, שאם כן לא הייתה סיבה שיזכו שתשרה עליהם השכינה, אלא הם ישראל הקפידו בגלל הצניעות והקדושה. והוכיחו זאת מכך שגם שבט מנשה ואפרים בני יוסף המוגנים מפני עין הרע, בכל זאת לא כיוונו פתחי אוהליהם זה מול זה, ולמה?? על כורחך שהם עשו זאת לא מחשש עין הרע אלא מתוך צניעות וקדושה.

אמנם בכלי יקר כתוב, שכשראה בלעם הרשע שאין פתחי בתייהם מכוונים זה מול זה, וכל זה בכדי שלא יזיקו אחד לשני בהיזק ראייה ועין הרע, אמר אם כך אינני יכול להכשילם בעין הרע כי בדבר הזה הם נזהרים בו כל כך ולא יתכן שיכשלו בדבר שהקפידו עליו כל כך, לכן במקום לקלל הוא מעצמו רצה לברכם. וכאמור קודם זה לא מספיק סיבה שאם לא הצליח לקלל אז במקום זה יתקן ויברך את עם ישראל, וכי ממזיק הוא פתאום נהפך לאוהב??

אלא אפשר להוסיף שהיות וראה שהם מקפידים על מניעת עין הרע והיזק ראייה, הקפדה זו בעצמה מביאה לקדושה כי שומרים על פרטיות וצניעות השכן, לכן בלעם הרשע לא רק שלא יכל להכשילם בעין הרע, אלא גם הוא עצמו הושפע מקדושתם, והוא עצמו התעלה ולכן עלה בליבו לברכם, ועי' בכלי יקר שמבאר באופן שונה.

ונשאלת השאלה, על פי יסודו של הכלי יקר, שאם כן איך חשב והציע להכשיל את עם ישראל בזנות, הרי ידע וגם ראה שהם גם מקפידים כל כך על עיניהם ועל הצניעות, איך חשב שיצליח להחטיאם בזנות??? ויתכן שכשראה בעיניו את הקדושה של עם ישראל הוא נמס כולו, ואכן לא היה מסוגל להכשילם, אבל כששב אל מקומו וכבר לא ראה את קדושת ישראל בעיניו, והשפעת הקדושה נמוגה ממנו, לכן כבר רצה להכשילם בטומאה.

ללמדנו שלראות קדושה זה משפיע על כל אדם, שאפילו רשע וטמא ביותר כמו בלעם הרשע הושפע ממראה קדוש, וכן להיפך מקום טמא משפיע לרעה אפילו על צדיק וקדוש מוחלט, ולכן נברח ממקום טומאה בכל מקום שהוא, ונרוץ ונהיה במקום קדוש ונראה קדושה ודברים קדושים ואנשים קדושים, כך נשפיע על עצמינו קדושה וטהרה, אמן ואמן.

מה טובו אוהליך יעקב

עם ישראל, שלא יקלל את עם ישראל אלא רק יברכם, לא מחק לו את ידיעתו זו על סוד הצלחת עם ישראל שלא יבוא ויקלקלם, או עדיף שלא יראה מלכתחילה וכך לא ידע איך לקלקל את עם ישראל? הרי סוד זה כמו מסירת סודות קיום הממלכה לידי האויב??

וטען ידידי היקר הרב אברהם אבירם ביטון, (רב הקהילה הספרדית "אליהו הנביא" קופר סיטי, פלורידה), שהנה מצאנו עוד סודות נשגבים שה' גילה ומסר לבלעם הרשע, שה' מסר לו את רגע הכעס של ה' בכל יום ככתוב "וידע דעת עליון", וטען לדעתו זהו כוח הסיטרא אחרא שזה כנגד זה עשה אלוקים.

וטענתי לכבוד הרב, אדרבא, הנה לך שאת הסוד הזה שנתן לו ה', ה' דאג שלא ינצל לרעה נגד עם ישראל, שה' לא זעם בכל אותן ימים בהם ניסה בלעם לקלל את עם ישראל.

והקב"ה לא הרדים אותו בדיוק בזמן הזעם שבכל יום, כמסופר בגמרא (ברכות ז') על רבי יהושע בן לוי שה' הרדים אותו לפני הרגע שה' זועם, כי הקב"ה רצה להראות כמה הוא אוהב את עם ישראל שה' אפילו מה שהוא רגיל כל יום העושה בכל זאת ה' הפסיק לעשות זאת כמה ימים בשביל עם ישראל שהוא מאד אוהב, כמו שכתוב בגמרא שם אמר רבי אלעזר: אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: דעו כמה

כתב רש"י שבלעם ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין, וראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה, שלא יציץ לתוך אוהל חבירו: לכן עלה בלבו שלא לקללם.

ונשאלת השאלה הרי בגמרא (סנהדרין קה') כתוב שגם כאן הקב"ה הפך מחשבתו, שכוונת בלעם היה לקלל, שביקש לומר שלא תשרה שכינה עליהם וזה התהפך לברכה "מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל", ולכאורה איך זה מתיישב עם פרש"י שעלה בלבו של בלעם שלא לקללם??

ואולי כך פעל הקב"ה, שהפך את לבו הרע של בלעם ללב טוב על עם ישראל, שאכן בלי שהקב"ה הפך אכן לא היה בלבו של בלעם לברך את עם ישראל אלא לקללם, וגם לקלקלם בטומאה, רק כאן רצה הקב"ה להדגיש כוח הצניעות שממס את הרשע.

אבל בכ"ז קשה שכביכול ה' נתן לבלעם פתח לקלקל את עם ישראל, בגילוי סודות קיום האומה, את עוצמת הצניעות שמשפיעה לטובת עם ישראל גם על הרשע שבא לקללם, ובמידע זה השתמש בלעם לרעה לקלקל את עם ישראל בבנות מואב.

ומדוע ה' שמנע נזק לעם ישראל מראיתו של בלעם בצניעות שיש באוהלי

ברמז את עצתו הרעה של בלעם להחטיא את עם ישראל בזנות, לעומת הנבואות על העתיד הכתובות ברור ובהרחבה? והאם בגלל שכאן בלעם נפרד מהנבואה לעולם לכן לא נכתב הטומאה במפורש?

אגב מעניין לעניין דוד המלך במזמור קי"ט פסוק ע"א כותב "טוב לי כי עניתי למען אלמד חקך", וכתב רש"י "טוב לי כי עניתי" – (טוב) שנתיסרתי ועוניתי למען אשוב מדרך רעה ואשמור חקך, ובפירושים אחרים מצאתי טוב היה בעיני כשהייתי סובל יסורים כדי ללמוד תורה בצער.

ואמרתי לתלמידי (בשיעור בכיתה ז' בת"ת תורת אמת) ב"ב שדוד המלך אמר על העינויים והייסורים "טוב", כי למשל אם לא היה מתייסר לברוך מפני אבשלום בנו היה חסר לנו ולכל העולם ולכל הדורות את המזמור ג' "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו", אז זה לא טוב שאומרים על ניתוח שהצליח אבל כדאי שלא הייתי נזקק לניתוח, אלא זה טוב אמיתי ששווה היה לדוד כל סבל כי יצא מזה מזמורי תהילים.

צדקות - חסד עשיתי עמכם, שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלי כעסתי לא נשתייר משונאיהם של ישראל - דהיינו מישראל, שריד ופליט.

והרב אברהם אבירם ענה, שנכון כדי שחס וחלילה לא יאבד כל עם ישראל ה' לא נתן אפשרות לבלעם לעשות רע לעם ישראל, אבל להחטיא חלק מהעם שכך ימותו מיעוט מהם כנראה שכן היה לו רשות.

ואולי אוסיף על דברי הרב, למתק העניין, שחשוב מאוד שעם ישראל ידע, שלא יעזרו הברכות ולא יהרסו הקללות, כי הם תלויים בנו עצמנו, אם נהיה טובים וקדושים הקללות יהפכו לברכות, כפי שאם אין קדושה וצניעות הברכות נהפכים לקללות, ורבים מחפשים חיים קלים ומחפשים סגולות וברכות, אבל העיקר הוא ובחרת בחיים למען תחיה, וכמו שכתוב מפורש והברכה אשר תשמעו.

ומידי דברי אשמח לקבל תשובה, כי צריך עיון מדוע לא כתוב במפורש רק

מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל

ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו

השכינה שורה עליהם כי הם מאוחדים במטרה אחת - לעשות רצון אבינו שבשמים.

קודם כתבתי שהמעלה הטובה בזה, שבלעם הרשע הבין שלמרות 12 המחנות, וכביכול 12 דרכים בעבודת ה', בכל זאת

נחשבים לבני האבות למרות שאנו רחוקים מאוד מהאבות, ולכן אנו זוכים לגאולה המובטחת מה' לבני האבות.

וברכה שניה היא ברכת תחיית המתים, שהיא 200 או 206 שנים לאחר בא המשיח, מתוך 1000 שנות משיח, לפי הרמב"ן ורבנו בחיי.

וברכה שלישית יתכן שהיא כנגד עולם הבא שאין גוף ואין גשמיות רק רוחניות, ועל זה מברכים וקדושים בכל יום יהללון סלה, כי יהיה רק קדושה רוחנית בלבד.

והיות וסיימנו 3 ברכות ראשונות בשיא הקדושה שמלאה הארץ דעה את ה', שיהיה רוח הקודש על כולם, לכן בברכה רביעית שמתחילים בקשות מבקשים ממקום שסיימו בו, שזה "דעה".

ולפי זה, מבקשים שאכן בסוף העולם – בעולם הבא שבירכנו בברכה שלישית, כולנו נזכה ל"דעה", ככתוב "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", אבל עכשיו בגלותנו אנא ה' השפע עלינו מה"דעה" המובטחת לעתיד לבוא, ולפחות נזכה לבינה, ואם רחוקים אנו לפחות חכמה, מהכבד לקל, כי פרשנו בברכה שלישית מהכבד והשלימות.

וברצוני להביא דוגמא מעניינת לדרכים שונות בעם ישראל אבל מטרה אחת – תפילה!! וכולם אהובים כולם ברורים וכולם עושים באימה וביראה רצון קונם, והנה הכותרת – "חב"ד" או "דעה בינה והשכל"?

יש לתמוה מדוע בסידור תפילה ברכה רביעית של 18 "אתה חונן" לפי נוסח אשכנז אומרים "וחננו מאיתך – דעה בינה והשכל", ולא אומרים כנוסח ספרד שיש לו מקור בפרשת כי תשא, "חב"ד" – חכמה בינה ודעת ככתוב "ואמלא אותו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה"??

והנה רש"י מפרש, חכמה = לשמוע ולהבין, ואילו בינה = זה להבין דבר מתוך דבר, שזה מעלה גדולה משל חכמה שרק שמע מאחרים, ואילו דעת = רוח הקודש, שזה הרמה הגבוהה מכולם.

ולפי רש"י מובן נוסח ספרד שמבקשים מלמטה ללמעלה, מהקל לכבד, ולכאורה לפי נוסח אשכנז קשה וכי מדוע מיד מבקשים דעה שהיא רוח הקודש עוד לפני חכמה?

אלא יתכן בקצרה לתרץ, וכל החידוש הוא בדרך אפשר, שברכה ראשונה של 18 זה ברכת הגאולה בזכות האבות אנו

אורריך ארור מברכיך ברוך

בזה הסתיימו ברכות בלעם, ובעצם יכלו בלק ובלעם להיות מרוצים, שהרי הם ברכו את עם ישראל, ועל כן הם מבורכים, ואין להם מה לדאוג מעם ישראל מאחר שהם גם מבורכים.

ונשאלת השאלה אם כן מדוע בכל זאת החליטו בלעם ובלק לטמאות את עם ישראל בזנות??? מה ראו לשטות זו??? ובפרט שבלעם אמר בברכות "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל", אז מה חשב להרוויח בהחטאת עם ישראל???

ונראה לתרץ, על פי הדברים שכתבנו קודם, שבלעם יש דעה בגמרא שהוא לבן, ובסוף הברכות כשבלק כעס וביזה אותו הוא יכל מיד ללכת לעם ישראל ולהתחבר עליהם, כי הוא סבא רבא שלהם משורשי האומה כביכול.

ולמה הוא לא עשה זאת, כי הוא העדיף להיות מושפל ולעשות עבירות בלי עול מלכות שמים, מאשר לבחור בכבוד אבל במסגרת של תורה ומצוות וקבלת עול מלכות שמים, לזה הוא בשום פנים ואופן לא הסכים לחיות, רק למות ככה ביקש "תמות נפשי מות ישרים" וכמובן לא קיבל.

ולכן הם בחרו לטמאות את עם ישראל, כי פחדו שבגלל הברכות הם גם יתברכו ואולי חלילה להם הם יחזרו בתשובה ויתקרבו ליהדות, ולכן החטיאו את עם ישראל שכך אין סיכוי שהם יחזרו בתשובה כי הם החטיאו את הרבים, והמחטיא את הרבים אין מספיקים בידו לעשות תשובה אבות ה' כ"ב.

ללמדנו, שמי שמכור ליצר הרע, הוא מפחד לחזור בתשובה, והוא יעשה הכל, העיקר לא לחזור בתשובה. ומדהים הדבר שאמרתי ליהודי ירא שמים שיש אנשים שמחפשים בכוח טומאה, והוא פשוט לא האמין שיש מציאות כזו, כי הוא חשב שרק אם מזדמן לאדם ניסיון אז יש אנשים שנופלים ונטמאים, אבל לחפש להיטמאות ולחטוא??

אבל הוכחתי לו שיש אנשים לא רק שמחפשים להיטמאות, אלא גם נלחמים בכל הדרכים שחלילה לא יחזרו בתשובה, והם מתלמידי בלעם הרשע ה' יצילנו, ולכן עלינו החובה לעולם לרצות לחזור בתשובה בכל מקום ובכל מצב

ובעזרת ה' השאיפה הזו תבוא בקרוב ממש להתגשמות השאיפות ונעשה נחת
רוח לאבינו שבשמים אמן ואמן.

למי מגיע השכר, לבעל הרעיונות והכוונות העמוקים או למי ששילם?

נזיר (כג:) אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, שבשכר ארבעים ושתיים קרבנות שהקריב בלק, זכה ויצאה ממנו רות, אמר רבי יוסי בר הונא רות בתו של עגלון בן בנו של בלק מלך מואב הייתה.

ונשאלת השאלה, הרי הרעיון והדרישה לבנות 7 מזבחות ולהקריב את כל הקורבנות היה של בלעם, בכוונה מעמיקה וכפי שכתב החזקוני "שבעה מזבחות" - כדי להכריע שבעה מזבחות שבנו שבעה צדיקים עד משה. אדם, הבל, נח, אברהם, יצחק, יעקב, משה, כדי להציל בהם ארץ שבעה עממים, וכנגדם נשא משלו 7 פעמים. ומדוע זכה בלק בשכר שיצא ממנו רות ולא בלעם?

והנה אם בלעם זה לבן הארמי כשיטה המובאת (בסנהדרין קה), אז גם ככה כל עם ישראל יצאו מחלציו כי מבנותיו יצאו כל 12 השבטים, והחידוש הוא שגם בלק ששילם על המזבחות והקרבנות גם הוא זכה לשכר.

ולפי השיטות שבלעם אינו לבן, יתכן שנכון שהרעיון הוא של בלעם אבל מי ששילם על זה היה בלק עשה ובנה ומכספו שולמו המזבחות והקורבנות, ולכן השכר מקבל מי שעשה בנה ושילם ולא בעל הכוונות והרעיונות.

אז נכון שהרעיונות והחידושים והחיזוקים שבספרי ועלוני "וטהר לבנו" הם ממה שחננני ה' ברחמיו, אבל השותף היקר והאהוב ששילם להדפיס את העלונים והספרים - הוא הזוכה לעיקר השכר של זיכוי הרבים, וכפי מה שכתב מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל שהספר וטהר לבנו מעורר מאוד ליראת שמים ולמידות טובות וללימוד התורה.

מנעך ה' מכבוד!!

הויכוח בין בלעם לבלק

ונראה לתרץ, שבלעם בחוצפתו חשב שעכשיו הם צריכים אותו והוא עושה להם טובה לכן שישלמו לו על עצם הליכתו עם שלוחי בלק.

אבל בלק טוען לו וכפי שמפרש כן האור החיים הקדוש על הפסוק "הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ", שכבר מהתחלה אתה בלעם אשם בכל המצב הזה, ומחובתך המוסרית לנקות את מה שכביכול לכלכת.

כי עוד ממצרים כיועץ פרעה יעצת וניסית בדרכך לעצור את גידול העם, ואדברא אתה גרמת שהם יתרבו, כפי שכתוב "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", כמו כן הכישוף שעשית שעבדים לא יצליחו לצאת ממצרים פשוט קרס ועם ישראל כולו יצא ממצרים.

כ"כ טענו עליו שדווקא התייצבותו לטובת סיחון במלחמתם נגד מואב זה גרם שלישאל הותר לכבוש את שטחי מואב לשעבר – העיר חשבון,

לכן טען לו בלק אתה דרשת שכר אבל אני לא ביקשתי ממך טובה אלא דרשתי שתתקן מה שקלקלת מהתחלה ולא רק שלא תיקנת אלא עוד בירכת אותם והעצמת והגדלת את הבעיה וכאמור.

לכאורה פלא מוזר בקשר בלעם עם מואב, שהנה בלעם צחק על מואב ועל העבודה זרה שלהם וקיללם, כפי שכתוב בפרשה הקודמת שאמר "על כן יאמרו המושלים אוי לך מואב אבדת עם כמוש, נתן בניו פליטים ובנותיו בשביט".

וכתוב שהמושלים זה בלעם ובעור, וכפי שכתב רש"י "כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואת אשר תאר יואר" שאת זה ידע בלק ממלחמת מואב וסיחון שבלעם קילל את מואב ובירך את סיחון, ודווקא אליו באים שרי מדין ומואב??

והנה הוא התנה איתם שיקבל כסף על זה שהוא בא לקלל למרות שמה שהקב"ה יתן בפיו זה מה שהוא יאמר, ובסופו של דבר לאחר כל הברכות שיצאו מפיו בעל כורחו, לא קיבל תשלום, ואיך הסכים בלעם לעזוב בלי כסף?? לפחות שיקלל את בלק על הגניבה שלא משלם לו??

ועוד יותר קשה, שבלק מגרש אותו בלי תשלום ובכל זאת הוא נותן לו עצות טובות לרשעים להחטיא את עם ישראל בבנות מואב ובכך יתמעטו עם ישראל?? וגם אחרי העצות הוא לא דרש כסף אלא רק לאחר מכן, כאשר אכן חטאו בני ישראל ומתו כ"ד אלף במגפה, רק אז חזר בלעם לבקש תשלום, ונקלע למלחמה ונהרג שם?

ורק אחרי שכביכול הצליח להמעיט מעם ישראל ע"י חטא בנות מואב אז הרגיש שאכן מגיע לו שכר גם לפי טענות בלק שטען נגדו לאחר הברכות.

ולכן בלעם לא כעס וקילל את בלק על הגניבה של בלק שלא שילם לו, כי הבין את טענות בלק נגדו, ולכן ניסה לצמצם את נזקיו על ידי העצה להחטיא את ישראל,

בלעם – יודע דעת עליון

בלעם היה נביא או בעל חזיונות, עד כדי כך שיש שיטות שהיה שווה למשה רבינו, ולפי לשון סדר אליהו רבה פרק כ"ח היה מעולה בחכמתו יותר ממשה, וכל כך למה??

ומביא רש"י מאמר חז"ל, שלא יאמרו הגויים אילו היה לנו נביא כמשה גם אנחנו היינו צדיקים כעם ישראל, לכן הביא להם הבורא יתברך נביא, ובמקום שיתקן אותם רק קלקל אותם ופרץ גדרי הצניעות.

והנה בלעם הרשע היה בעל תאוה מפחיד, את הבית הגדול הארמון של בלק המלך חמד לעצמו, כאשר הוא עצמו יישן במלונה, כי רצה את הבית דווקא של בלק מלא עד לתקרה בכסף וזהב.

וכמו כן הוא היה קמצן כרוני, וכפי שכתב האור החיים הקדוש שקם מוקדם בבוקר ושלח מיד את שרי בלק בכדי לחסוך לעצמו להכין להם ארוחת בוקר חלילה, וגם תאב לכבוד בצורה מחרידה ולכן כתוב כל הזמן כבוד, כבוד, ועוד פעם כבוד. וגם הוא היה בעל תאוה עצום שבא על אתונו, והכשיל עמים בזנות בזמן שאפילו הגויים היו פרושים מזנות.

אם כן לכאורה עדיין יכולים היו הגויים לטעון, למה דווקא רשע מרושע בעל תאוה נורא כזה קיבל את כוח הנבואה, הרי אם היה לנו אדם עדין וטוב אזי היינו מתקרבים לבורא במקום לחטוא יחד עם נביאנו. וראיתי מתרצים, שבלעם היה שיא הרוע דווקא בגלל שקיבל נבואה, ובלי שקיבל עליו עול תורה ומצוות או לפחות תיקון המידות,

וגם הוא השתמש בנבואה רק לצורכו ולא לתועלת הציבור, ולכן הנבואה רק העצימה את הרוע שבו. אבל קודם הנבואה היה אדם פשוט ורגיל, ולעומת זאת משה רבינו תיקן את מידותיו, וקיבל עליו עול מלכות שמים והיה עבד נאמן לבורא עולם, וכל נבואתו הייתה לתועלת הציבור בלבד, ולכן הצליח והתעלה ביותר.

וזה מה שבורא עולם רצה להוכיח לגויים, לא הקדושה החיצונית של הנבואה משנה את הבן אדם ואת עמו לטוב, אלא הקדושה הפנימית שאדם עובד על עצמו להיות עבד לבורא עולם ומסור לטובת ציבור, זה מה שבונה את האדם להיות קדוש ולקדש את עמו ולהיטיב להם.

ואפשר להוסיף שכתוב "והנפש לא תמלא", שבלעם שהיו לו הישגים עצומים בקדושה בזכות הנבואה, אזי ברגע שפסקה הנבואה ממנו הרגיש רעב עצום, ואולי זו הכוונה "כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו".

והיות ובלעם לא פנה לדרך ה' ולא תיקן את מידותיו, ברגע שהפסיקה הנבואה וההתגלות ממנו, זה גרם לו לרעוב מאוד מאוד עד כדי טירוף הדעת לכסף ולכבוד ולזנות באופן שאף בן אדם רגיל אפילו התאוותן הגדול לא תאב, ולכן הגיע לשפל המדרגה הנורא כפי שתיארנו קודם.

ואנחנו מתפללים בשבת "קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך", שנהיה שבעים מטוב ה', שלא נרגיש רעב שיגרום לנו לעשות שטויות, אלא גם אחרי תפילה ברגש ובקדושה עליונה, וגם לאחר לימוד בהתמדה בקדושה ובצחצוח המח נרגיש שבעים, ולא ניפול חלילה מחמת הרגשה שרעבים לריגושים.

כי היצר הרע מחכה לזה, כי הוא יודע שאחרי התעלות לבן אדם קשה להשקיע עוד, ורוצה קצת מנוחה והפסקה, וכאן היצר נותן לו בכל זאת הרגשת חסרון ורעב מסוג אחר, עד שהבן אדם מרגיש אני חייב לעשות משהו אחר, חייב!! משהו שונה מהלימוד והתפילה, ולפעמים ההיפך המוחלט מקדושת הלימוד והתפילה, ריגוש של עבירה או לשון הרע או ליצנות או קלות הדעת, לכן נתחנן, אבא יקר "שבענו מטובך", ושמחנו בישועתך, "וטהר ליבנו לעבדך באמת", אמן ואמן.

נביאות משה מול נביאות בלעם – ומה טענות חבקוק שנכנס לעיגול עד שיקבל תשובה מה'

ישראל יפסיקו להאמין בכוח ה', כי יחשבו שאין דין ואין דיין, ויאמינו בכוח ע"ז או בכוח הפסל של נבוכדנצר הרשע, כי יראו כוחו העצום גם על הצדיקים, וטען חבקוק למה הקב"ה עושה ופועל כזאת??

וחבקוק (בפרק ב') "עג עוגה" כפי שעשה דורות אחריו חוני המעגל, ועמד בתוך העיגול, ואמר שאינו זו משם עד שיענה לו הקב"ה על שאלותיו, ועיינתי עם תלמידי המצויינים והעילויים בכל מידות טובות, בכיתות ז' (תלמוד תורה "תורת אמת" בבני ברק), וראינו בפסוקים את תשובת ה' לחבקוק על שאלותיו, ולא זכינו להבין מתוך הפסוקים איך הנכתב בפסוקים עונים על שאלותיו של חבקוק??

אבל מתוך עומק המחשבה ותפילה לבורא עולם, ומתוך חדוות הלימוד המתוק שאין כמוהו, התבאר לנו יחד עומק תשובת ה' מתוך הפסוקים והיא עצומה ביותר, והיא מתקשרת לעניינו לעניין בלעם הרשע.

שתחילה (בפסוק ב') כתוב "ויעניי ה' ויאמר כתוב חזון ובאר על הלחות למען ירוץ קורא בו" ומסביר המצודות דוד שחבקוק נצטווה לכתוב את הנבואה ולבארה בלוחות באופן ברור ומפורש ולא בחידות, למען ירוץ קורא בו, שיוכל הקורא לקרות בו במהירות במעט התבוננות.

והכוונה שההתעמקות לא תהיה בהבנת הנקרא, אלא שהנבואה תהיה כתובה

הבאתי קודם דברי הסדר אליהו רבה (פרק כ"ח) שבלעם הרשע היה מעולה בחוכמתו יותר ממשה, וכל כך למה?? ומביא רש"י מאמר חז"ל, שלא יאמרו הגויים אילו היה לנו נביא כמשה גם אנחנו היינו צדיקים כעם ישראל, לכן הביא להם הבורא יתברך נביא, ובמקום שיתקן אותם רק קלקל אותם ופרץ גדרי הצניעות.

והנה בלעם הרשע היה בעל תאוה מחריד וחולה כבוד וכסף ועינו צרה בממון אחרים, ועינו רעה בהצלחת אחרים וקמצן נורא.

ואם כן לכאורה עדיין יכולים היו הגויים לטעון, למה דווקא רשע מרושע בעל תאוה נורא כזה קיבל את כוח הנבואה, הרי אם היה לנו אדם עדין וטוב אזי היינו מתקרבים לבורא במקום לחטוא יחד עם נביאנו.

ושאלה זו מזכירה לי טענה מעניינת שטען **חבקוק הנביא** להקב"ה, (בפרק א'), מדוע הקב"ה הראה לו את חטאי עם ישראל הנסתרים, ואת עונשם החמור, וכי למה עליו לראות בצער זה?? ועוד הקשה לקב"ה מדוע הקב"ה לא העניש את עם ישראל בכוח הטבע, כמו במגיפה וכדו', ובמקום זה הענישם ה' על ידי רשע גדול שהיהודים לעומת נבוכדנצר ועמו כצדיקים נחשבים??

ועוד טען שמצב כזה שרשע בולע צדיק ממנו, גורם להרס הדת והאמונה, כי עם

בנפשו, והסיבה כי על גאותן ה' אומר אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת.

והנה הקב"ה העמיד נגד ישראל את נבוכדנצר שיעניש את ישראל, אבל הקב"ה שהכין אותו כפי שמסופר בחיד"א בספרו מדבר קדמות (מערכת י' אות מ"ז) מביא מדרש איכה הנמצא בכתב יד, שנבוכדנצר בנערותו טייל עם ירמיהו וכמו מתנבא אמר שהוא יחריב את בהמ"ק ויהרוג ויגלה את ישראל, הכינו שיהיה צדיק, כי הקב"ה הצילו ממות שהוא מה-5 ששרדו מכל המחנה, וה' זיכהו, שנבוכדנצר בעצמו יראה את כל הנסים שעשה ה' למען הצלת עם ישראל, שראה את המלאך גבריאל כשהרג את חיל סנחריב – (ילקוט שמעוני דניאל ג').

ולכן למרות ששמע מסר מהשמים בכל זאת לא רצה להילחם בירושלים. לכן אמר לעמון ומואב שהוא מפחד מהקב"ה שעושה נסים ונפלאות לעם ישראל, בסוף התפתה להם כי אמרו לו שעם ישראל עזבו את ה' וה' עזבם, (ע"פ הגמ' סנהדרין צה').

אך למרות כל זאת, נבוכדנצר הרשיע והתאכזר ביותר כמתואר בפסוקים הבאים בפרק ב', עד שכפר בה' ויצר פסל כדמותו, כי התגאה מכוח הצלחתו העל טבעית שידע שקיבלה מה', וגאווה זו הביאתו לדרך רעה ולא ישרה, ולכן הרשיע והגיע לכפירה ואמונה בפסל מעשי ידי אומן.

והיות וה' הכין את נבוכדנצר כצדיק ומאמין מתוך ניסים וחיזיון שיהיה כמקל חובלים להעניש את עם ישראל שחטאו,

באופן קליל ביותר, שכל ההתעמקות תהיה בעצם הנבואה ולא בקריאתה, (והאמת, ציווי זה הוא נר לרגלי, בכותבי הספרים והעלונים – וטהר לבנו, שיהיו ברורים וחדים וקלילים בהבנת השאלה והתשובה, כאדם המדבר עם חברו, שאין צורך להתעמק בקריאה אלא בתוכנה ובחידושיה וחיזוקיה).

ובפסוק ג' "כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב, אם יתמהמה חכה לו, כי בא יבא לא יאחר", שיש בצורך נבואת חבקוק לחזק האמונה בגאולה השלימה העתידה למרות שיעברו כאלפיים שנה, וזה מכוח שיראו במפלת בבל העצומה בכוחה האדיר, וזה יחזקם לחזור בתשובה ולהאמין בבורא ובתורתו וכפי שביאר המצודת דוד.

והתשובה על קושיית חבקוק מדוע רשע כנבוכדנצר יעניש את עם ישראל הצדיקים ממנו, התשובה טמונה (בפסוק ד') "הנה עופלה, לא ישרה נפשו בו, וצדיק באמונתו יחיה", וביאר המצודות דוד שפסוק זה מסביר את חזון מפלת בבל והכרתת זרעו עופלה – שעופלה – זה מלשון התחזקות וגאווה.

דהיינו שכל המתחזק ומתגאה – אין ישרות בנפשו אשר בו, ואפילו אם הוא צדיק שמאמין בה' ויודע שהכל מה' ובחפצו הכל, ולא יתלה הדבר בזכות עצמו וכח זרועו: דהיינו שצדיק ומאמין גמור שאין עוד מלבדו, וכל מה שיש לאדם מכח הבורא הוא, בכל זאת אם הוא מתגאה במה שזכה ממתנת ה', זה גורם שאין ישרות

וליישר את כל עם ישראל עמו ולקדשם ולהפכם לעם הנבחר.

יהודים יקרים שמעתי סיפור מדהים שחזקני ביותר, שהגאון רבי צבי דרבקין שליט"א ראש ישיבת גרודנא באר יעקב, שימש קודם לכן כ-30 שנה בישיבת גרודנא באשדוד, אבל בעקבות המחלוקת שאירעה בישיבה פרש לביתו, ויום למוחרת הגיע ללמוד בכולל לבוש בחליפה קצרה וכובע רגיל, ותלמידיו אברכי הכולל היו בשוק, וכי פורים היום שהראש ישיבה מוריד את הפראק וכובע הרבני של 30 שנה מראשו?? הרי אנשים אם בטעות יום אחד לבשו בגדי כבוד אלו הם יצמדו להם כל חייהם והדברים ידועים, ואילו כאן 30 שנות ראש ישיבה ככה נמחקים??

ענה להם הגאון הצדיק כל ה-30 שנה הם לא היו עבורי בגדי כבוד אלא בגדי עבודה, ועכשיו (כשהיה נראה לו שתם עבודתו כר"י) חוזר אני לבגדי האמיתיים!!! זה אדם גדול, זה צדיק עניו שתורה נבקש מפיו כי יושר יהיו חייו ויושר דברי אמת ילמד, ומצדיק זה ראוי ללמוד ולבקש קרבתו וברכתו, וללמוד תורתו בשקיקה – "תורת אמת" בפיו.

לכן טענת חבקוק שה' נתן לרשע להעניש צדיק ממנו, נופלת, כי ה' הכין את נבוכדנצר להיות צדיק.

ויתכן כי בגלל שעם ישראל חטא בבחינת וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית כיסת ויטוש אולק עושהו, שזה מתוך גאווה וחוסר ענווה והכנעה בפני בורא עולם, לכן הדרדר נבוכדנצר לגאווה שממנה ירד להיות רשע עצום ואכזרי.

ולכן הקב"ה דורש מחבקוק, עליך החובה לכתוב זאת באופן הכי ברור וקליל, שכל עם ישראל משך כל הדורות ידעו, שגאווה הורסת צדיק גדול והופכת אותו לרשע גדול ועצום, כפי שאירע לנבוכדנצר, ובעצם זה מה בדיוק מה שקרה לבלעם, שהקב"ה הכינו להיות נביא וצדיק שיודע דעת עליון ויודע בחוש שיש גן עדן, שהיה בכוח רוחני גדול ממש רבינו (ע"פ האליהו רבה).

ובכל זאת בגלל גאוותו קרס ונפל בתאוותיו שהתרבו והתעצמו, והחטיא רבים עימו, ולעומתו משה רבינו נלחם כל חייו על מידת הענווה, ולכן זכה להיות ישר

לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים

עם ישראל בזנות, ומוסיף רש"י ובלעם גילה מה יעשו עם ישראל למואב באחרית

כתב רש"י שהפסוק נכתב בקצרה ומרמז שבלעם נתן עצה רעה להחטיא את

הימים, ולכאורה יש כאן 2 עניינים שונים, א. החטאת עם ישראל עכשיו. ב. העתיד שיעשו עם ישראל הקשור לזמן המשיח – אחרית הימים, וצריך להבין מה הקשר בין שני העניינים שנרמזו במשפט אחד??

וראיתי שבספר יוסף ברכה מתרץ על זה
על פי הגמרא (ביבמות עו') שבית דינו של שמואל פסקו שדוד המלך שנולד מרות המואביה כשר לבוא בקהל, כי דרשו את הפסוק הנכתב על איסור חיתון עם מואב, "על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", ודורשת הגמרא שהאיסור רק על הגברים ממואב כי דרכם של גברים לצאת ולקדם, ואילו בנות מואב מותרות לבוא ולהתחתן בקהל ה', "כי כבודה בת מלך פנימה" – שנשים צנועות הן ואין דרכן לצאת החוצה.

ולכן ניסה בלעם להחטיא את בנות מואב בזנות עם בני ישראל, שכך יתברר שבנות מואב אינם צנועות וכן דרכם לקדם ולצאת, וממילא גם הן פסולות לבוא ולהתחתן בקהל ה', וממילא זה משפיע גם לאחרית הימים, שדוד המלך יהיה פסול מלהיות יהודי, וממילא לא יהיה משיח בן דוד באחרית הימים שיבוא ויגאל את עם ישראל.

ונראה להוסיף על דבריו, שאולי זה המחלוקת בין דואג האדומי שרצה לפסול את דוד מלהיחשב כיהודי הראוי למלוכה בגלל אמו המואביה, לבין שמואל ובית דינו שהכשירו את דוד ואת אמו.

שדואג שפסל את דוד טען כבלעם הרשע שדי בכך שבנות מואב פעם אחת

יצאו והקדימו את עם ישראל בזנות ועוד עם בני ישראל הצנועים והכשרים, די בעזות נוראה זו שיצאו והחטיאו כשרים שכבר יהיו נכללים גם הן באיסור התורה להתחתן עם מואב כי לא קידמו את עם ישראל באוכל ושתיה ובמקום זה הן קדמו את ישראל בזנות ועבודה זרה של בעל פעור, ואילו שמואל ובית דינו טענו שאין בפעם אחת לשנות מציאות ולהחליט שבנות מואב דרכן לצאת, כי פעם אחת אינו מחשיב אותן כדרכם לצאת.

ובדרך אפשר נראה להוסיף ששמואל למד את התיירו מקרח זקנו, וכפי שכתבתי בפרשת קרח שמצאנו דבר פלא שלמרות שקרח עשה את המחלוקת הידועה נגד משה רבינו בכל זאת בשונה מהכתוב בפרשת קרח, בפרשת עקב (פרק יא') כתוב "ואשר עשה לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן אשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם ואת אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל",

וכן בתהילים (קו') כתוב "תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירם", ושוב פלא למה לא נזכר קרח?? וכן במסכת כלה (פ"ג) כתוב "ואם לקית בגופך זכור דתן ואבירם שירדו חיים שאולה"?

ואכן רש"י בפרשת עקב עמד על זה ותירץ שמפני כבודו של שמואל שיצא מקרח לכן התורה חסה על כבודו ולא חזרה לכתוב את קרח שנבלע באדמה.

ונשאלת השאלה שאם כן מדוע בפרשת פנחס (כו' ט') כתוב "ובני אליאב

ויתכן שמעידה חד פעמית אפילו חמורה זה לא סיבה מספקת לכסות על פשע חמור מאוד כפי שעשה קרח, אלא זה וזה גורם שהיות שיש כאן גם כבודו של שמואל וגם מעידה חד פעמית של קרח זה הסיבה שהתורה המעיטה בהזכרת חטא ועונש קרח.

על כל פנים יתכן שמזה למד שמואל שאין לדון מעשה חד פעמי אפילו חמור ביותר לדונו כדרך רגילות, ועל כן דוד כשר ומתאים למלך על עם ישראל, ולא נחשיב את המואביות כדרכן לצאת, ואין הקב"ה פוסלן מלבוא בקהל ה'.

ואולי לכן יש פרשה יחידה בתורה על שמו של גוי רשע – בלק, להודיע שהיוצא ממנו רות ודוד הם חלק מהתורה, וראה בסוף הפרשה מה שכתבתי עוד בעניין, ותודה לתלמידי היקר אברהם לויני"ו שבזכות שאלתו הגעתי לחידוש זה.

נמואל ודתן ואבירים הוא דתן ואבירים קרואי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצתם על ה', ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח במות העדה באכל האש את חמשים ומאתים איש ויהיו לנס", והנה שם התורה מדברת על בני ראובן ובכל זאת התורה מכניסה את קרח ולא מכסה עליו??

והנה אפשר לפרש שהיות ודתן ואבירים הם אלו שהתחילו את החוצפה נגד משה רבינו מאז נערותו של משה לכן כל האשמה בכל חוצפה שמתעוררת בעם ישראל נובעת מדתן ואבירים, והם כעיין עמלק שקירר את האמבטיה כך הם קיררו את עם ישראל להתחצף כנגד משה רבינו, והם גרועים יותר מקרח ועדתו ולכן הוזכרו תמיד שמם כעיקרים ולא תמיד הוזכר שמו של קרח כי נפילתו הייתה חד פעמית, שוב מצאתי ב"ה בדומה לדברי אלו ברבנו בחיי.

ללמדנו שגם אם נפלת בנפילה עצומה עדיין אל תתייאש מלשוב אל ה' בכל לבבך ובכל נפשך, ואל תתן ליצר הרע לכבוש אותך באופן מוחלט, ואל תהיה מובס ללוא תקווה טובה, אלא האמן בעצמך, כי עדיין אפשר לתקן ובורא עולם רוצה בך ואוהב אותך, ומצפה שתשוב אליו במהרה, והוא רחום יכפר עוון ולא ישחית והרבה להשיב אפו, כי אתה בן יקר וחביב ועדיין לא שנית וחזרת בנפילתך, ועדיין זה לא חלק מטבעך, ואזר מותניים וחזק את לבך ותתחזק בתשובה ובמעשים טובים ותשוב להיות חביב וקדוש כבראשונה אמן ואמן.

ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד

ומשה בעצמו כל הזמן הרים ידיו כלפי מעלה ורק כך היו מנצחים, וכל כך למה??

אלא היות ועמלק בא בכוח רוחני ששורשו בקדושה משורשי קדושת משה רבינו כדברי הגאון, לכן משה רבינו לא נלחם בעצמו בעמלק, ולכן משה רבינו לא רצה שעם ישראל יסמכו על צדקת הצדיק – משה רבינו, אלא אך ורק על הקב"ה בלבד בלי שום זכות הצדיק, כי גם עמלק ינק מזכות וכוח הצדיק כביכול.

אגב, ברעיון זה הסברתי בפרשת שלח שזרעו של כלב הצדיק ירשו את ארץ ישראל בכח התורה, כי כלב טען למרגלים ולעם ישראל שבכח ה' ננצח את כל האויבים, ואכן עתניאל בן קנז אחיינו של כלב בכוח התורה שהחזיר 300 הלכות שנשתכחו בפטירת משה רבינו בכוח פלפולו, בכח זה כבש את דביר שהיא קריית ספר בעבר, כי שמותם היו כנגד הקדושה (דביר זה בית המקדש, וקריית ספר מרמז על ספרי התורה?) – טומאה חזקה, כך רק בכוח התורה ניצח וכבש, וכן חברון לפני קרית ארבע, ע"ש אבא ו-3 בניו, וכשמת האבא לא קראו קרית 3 אלא חברון מלשון חברה. מפני כבוד אביהם.

כתב המגלה עמוקות (בסוף פרשת ויחי) והגאון מווילנא, (לקוטי הגר"א נ"ו ע"ב) ששמו של עמלק הוא מהאותיות הראשונות של משה רבינו ושורשיו, ע-עמרים, מ-משה, ל-לוי, ק-קהת, והוא ינק את כוחו כביכול משורשי קדושה, ולכן הצליח עמלק להיות ראש וראשון המלכים בתקופת משה רבינו, אבל היות ועמלק לא ניצל כוחו זה לקדושה אלא לרעה לכן אחריתו מיתה – עדי אובד, כי סופי תיבות של עמרם לוי-קהת-משה = מיתה.

ונראה לפי זה להוסיף שלכן היה אומץ לעמלק לבוא להילחם בעם ישראל לאחר קריעת ים סוף, למרות שכתוב בשירת הים "שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת, אז נבהלו אלופי אדום אלי מן אב יאחזמו רעד תיפול עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן וגו'", בכל זאת היות ועמלק ינק כוחו משורשי קדושה עצומה לכן היה לו כוח השווה לעזות דקדושה לבוא להילחם במסירות נפש להרע לעם ישראל למרות שמרוב פחד נדמו כאבן.

כמו כן יתכן שלכן במלחמת עמלק מצאנו דבר מוזר שלא מצאנו בשאר המלחמות, שמשה לא נלחם כלל כפי שנלחם בסיחון ועוג, אלא שלח את יהושע

ללמדנו, שהנה משה רבינו יכול היה להתבונן ביוצא משמו ומשם אבותיו, והיה מגלה ששורשי שמו ושמות אבותיו יש בהם רעה גדולה שעולה מהם השם עמלק ומיתה, והיה יכול לראות מזה סימן רע ח"ו לאחריתו, אבל משה רבינו לא התייחס לסימן זה להיחלש ח"ו בעבודת ה', ואכן הסימן היה נכון אבל אחר השתמש בסימן רע זה והוא נפל שדוד למיתה, ואילו משה עלה ונתעלה לאין ערוך ולאין שיעור כלל.

ולכן לעולם אל תיפול ברוחך מכל סיבה שתהיה, כי גם סימנים רעים יכולים להיות נכונים אבל לא יתקיימו בך אלא באחרים, ותוכל להתגבר על כל קשייך וניסיונותיך ולהתעלות במעלות התורה והקדושה ותצליח לעלות מעלה למעלה אמן.

שרשי עמלק

כתב רש"י על הפסוק **בפרשת וישלח** שתמנע הייתה **פילגש לאליפז בן עשו** - להודיע גדולתו של אברהם כמה היו תאבים לידבק בזרעו, כי תמנע זו בת אלופים הייתה שנאמר **"ואחות לוטן תמנע"** ולוטן מאלופי יושבי שעיר היה מן החורים שישבו בה לפנים אמרה איני זוכה להינשא לך הלואי ואהיה פילגש.

וכתוב במפרשים שהיא גידלה את בנה לשנא את עם ישראל על שלא קבלוה, אבל בשנאתה הפסידה הכל, כי יתכן שלולי זאת בנה היה צומח לענק ביהדות כי אכן שורשיו היו מקדושה עצומה.

וכדברי הגאון מוילנא, לוי קהת עמרם ומשה - **עמלק**, שכל אלו רמוזים בשמו, והיה יכול לצאת גדול הדור, ורק בגלל שנאתה של האם ותסכולה הפסידה הכל הכל!!!

ללמדנו גם בתסכול לא להתייאש כי אולי זה הניסיון מתוך התיסכול לצמוח בענק!!!

לעומת זאת אברהם אבינו התגבר על התסכול שמצד אחד הקב"ה הבטיח לו את ארץ ישראל ובכל זאת היה עליו לקנות קבר לשרה אשתו במחיר מלא, וזה היה נראה כהפרת ההבטחה, ובכל זאת אברהם אבינו התגבר ולא הרער כלל על הקב"ה.

ועד כדי כך שהשטן כשהתלהב מאברהם אבינו כשהיה בגיל 139 שנים, לא שיבח את אברהם על עקידת יצחק ולא על שהפיץ את האמונה בעולם כנגד 10 דורות של כופרים, וגם לא שיבחו במידת החסד העצום, אלא שיבחו בכך שלא הרחרר על אי קיום הבטחת ה' בקבלת ארץ ישראל.

ויתכן שניסיון זה היה כפול ומכופל כי כל הניסיונות הקודמים בסוף התברר לאברהם אבינו שהכל לטובה וכל הבטחות הבורא שהבטיחו התקיימו, כמו העקידה שבסוף לא שחט את בנו והתקיים ביצחק יקרא לך זרע, ואילו כאן למרות שאברהם אבינו עמד בכל הניסיונות בגבורה ובשלימות בכל זאת לא טען מגיע לי והקב"ה הבטיח לי ולמה בסוף שילמתי על קבר אשתי ולא קרה נס בסוף.

ועצם זה שלא הרחרר ולא התייאש מהאמונה התמימה, לכן זכה להיות אבי האומה היהודית שגם השטן הכיר בגדלותו העצומה.

לכן גם אנחנו לעולם לא יאוש ולא לפעול מתוך תסכול, אלא לדבוק באמונה התמימה תמיד, ורוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו, ובעזרת ה' נראה בקרוב בישועת ה' בגלוי ממש.

וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב

מי שלומד את כל הפרשה יתכן ומקבל רושם שהשורה האחרונה שמואב ניצחו??? והראיה שלמרות הברכות מתו 24 אלף מעם ישראל??? התשובה היא שלמרות הנזק העצום, עדיין קיבלנו מסר עצום לחיים, שהצניעות גורמת לברכה אפילו מרשע עצום, ומרצונו יברך בבחינת ומלאך רע יענה אמן אפילו מרצונו, כי ראה שאין פתחיהם זה מול זה.

וליהפך הטומאה מורידה את האדם לשפלות האדם הכי גרועה, שהחטא של הזנות הוריד אותם לשפלות עד שאפילו אין מחיצות והלכו זוגות זוגות זה לעומת זה בלי בושה ומחסומים לעשות צרכיהם וכל זה רק בגלל התאוה לבנות מואב.

ללמדנו, שלימוד מוסר זה ניצחון ששווה!!! אפילו במחיר 24 אלף יהודים
עדיין המוסר שווה את זה!!! ורעיון זה אפשר להוכיח מהנביא הושע שה' ציווה
אותו להתחתן עם אשת זנונים למען ללמדו מוסר, רק עלינו להתחזק וללמוד
מוסר ולקחת מוסר בלי להגיע למחיר חס ושלום, ובעזרת ה' בזכות לימוד
המוסר יושפע עלינו שפע ברכה והצלחה אמן ואמן.

ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם ויצמד ישראל לבעל פעור

פלא עצום, איך בכלל חשבו הגויים לעשות עבודה זרה ששמה בעל פעור?? מילא
לעבוד לאיתני הטבע כשמש והכוכבים, או לאבן שיש בו כוח של חוזק וכדומה, הצד
השווה שבהם שהם דברים שיש בהם כוחות ועוצמה. אבל מדהים ומפליא מה מצאו
הגויים בבעל פעור שמהותו טינופת ושפלות האדם????

וגם מה העניין שהקפידו שעם ישראל יאכלו אצל בעל פעור?? ואכן כתוב **בגמרא**
(סנהדרין ס"ד) אמר רב יהודה אמר רב מעשה בנכרית אחת שהייתה חולה מאוד, הבטיחה
שאם תבריא תלך ותעבוד לכל עבודה זרה שבעולם, וכשהבריאה הלכה ועבדה לכל
עבודה זרה שבעולם. כיון שהגיעה לפעור שאלה את הכמרים במה עובדים אותה, אמרו
לה אוכלים תרדין (עלי סלק שמשלשל) ושותים שכר ומטריזים בפניה, נגעלה האישה
ואמרה מוטב לחזור למחלה הקשה ולא לעבוד לגועל נפש הזה.

ובפרשה הקודמת כתוב שעם ישראל היו במצב של נפשנו קצה בלחם הקלוקל - במן,
וכפי שכתב רש"י: וכי יש לך מכניס שאינו מוציא, לכן גרם להם היצר להשתוקק לאכול
מזבחייהם, כי חפצו לאכול אוכל רגיל (אולי גם לראות שהגוף שלהם מתפקד כאחד
האדם), וגם רק ממאכלי הגויים התאפשר להם להוציא ולעבוד לבעל פעור, כי מהמן לא
היה להם מה להוציא.

ולפי זה יתכן, נבנה יצר הרע מוזר ומגעיל זה - לעבוד את בעל פעור, רק בשביל שעם
ישראל יתנסו ויכשלו בעבודה זרה זו, אבל עדיין גם בניסיון זה היה מקום מפלט לעם
ישראל להינצל מחטא זה, שנכון **שמצד אחד** נבנה יצר הרע מיוחד להכשיל את עם
ישראל. אבל **מצד שני** זה עצמו יכל להציל את עם ישראל מהיצר הרע של הזנות, כי אם

היהודי היה עוצר לרגע כמו אותה אישה חולה, היה אומר ריבוננו של עולם עד איפה מגיע הטמטום של הגויים וכי לזה יעבדו!!! לצואה!!! לגועל נפש איך יתכן???

וכמו שאותה גוייה חולה העדיפה לחזור למחלתה הקשה ולא לעבוד עבודה זו, כך עם ישראל היו צריכים להיגעל ולהגיד שום תאוה לא תגרום לנו לעבוד עבודה דוחה זו, אבל עם ישראל לא עצרו באדום!!! ונצמדו לבעל פעור רח"ל.

ויתכן שזה חלק מהתוכנית העצומה של בלעם, שהרי קודם ראינו שבלעם עצמו לא יכל להכניס בעם ישראל עין הרע כי הרשע ראה שאין פתחי בתייהם מכוונים זה מול זה, **ובדבר** שהם מקפידים עליו מאוד אי אפשר להכשילם, ואם כן היה לבלעם קושי גם להכשיל את עם ישראל בזנות, שהרי בעיניו ראה שהם מקפידים כל כך על צניעות, ואיך א"כ יצליח להחטיאם בזנות???

והנה עם ישראל היה להם גוף קדוש כי במשך 40 שנה הם אכלו מן שהוא לחם רוחני לחם של מלאכי השרת, וזה הפך את גופם לקדושה מושלמת, אבל בהצעת בלעם שיאכלו מזבחי בנות מואב, גופם חזר להיות כאחד האדם. ואכן את עם ישראל הקדושים בלעם הרשע לא יכל לפגוע ולהכשיל ולטמאות, אבל באכילה מזבחיהם השתנה גופם וירדו מקדושתם ויכל לפגוע בהם ולהכשילם ולטמאותם.

ללמדנו, שבזמננו עולם לא מעמיד אדם בניסיון שלא יכול לעמוד בו, ובפרט שחלק מהניסיונות נתפרו במיוחד עבורך, וגם בניסיון קשה ומורכב דע לך שבזמננו עולם נותן לך פתח מילוט, דרך שתוכל לצאת ולהתגבר על הניסיון, וגם כשאתה לא רואה את פתח המילוט, דע לך שהפתח כן קיים!! ועליך למצוא את הצד השני שייתן לך את הכוח להתגבר על הניסיון.

וחשוב מאוד להתכונן ולא להיות כאותו אחד שכשיש התקף לב, הוא מחפש ספר הדרכה לדעת מה עליו לעשות???, או כשבא גנב לבית שלו, הוא יאמר לגנב, חכה שניה, זו פעם ראשונה אין לי ניסיון בזה, תתחשב וחכה רגע, אני חייב לברר מה מותר לי ומה אסור לי לעשות לך???, כי עד שיבדוק כבר לא יהיה מה להציל, ואת מי להסגיר למשטרה וכו',

אלא כדאי להתכונן כראוי לפני הניסיונות, שיהיו כבר תחת ידינו את הכלים להתמודד ולנצח בניסיון ולא להיכשל חלילה, שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, ושיהיה הבורא בעזרנו תמיד כי הבא להיטהר מסייעים בידו אמן ואמן.

סיבת קלקול עם ישראל בשיטים – בעריות

(יואל ד) "ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השיטים", כי מימות אברהם לא נפרץ אחד בזנות וכיון שבאו לשיטים ושתו מימיו נפרצו בזנות.

אבל עדיין קשה מדוע ביציאת מצרים שעדיין לא קבלו את התורה ועדיין לא למדו 40 שנה תורה ממשה, למרות שבאו למקום טומאה "פי החירות" שמקום זה מגביר את תאוות הזנות (תפארת ציון על המדרש, ומפורש במכילתא שזה יצירה מיוחדת שעשה ה' בצורת זכר ונקבה ואינו מעשי ידי אדם ואכמ"ל) לא נפלו בשטות לחטוא בזימה, ומדוע רק בשיטים כרעו ונפלו בגלל המעיין שגורם לחטוא?? מה ההבדל בין פי החירות למעיין השיטים??

ובפרט שעל בני דור זה הנותרים מדור המדבר נאמר "ואתם הדבקים בה' אלוהיכם חיים כולכם היום", איך הם קודם כניסתם לארץ ישראל הקדושה כרעו ונפלו??

ובכדי לתרץ זאת נראה, על פי המפורסם שכתוב בספר יצירה (ברזא דיצירה עמוד כב') שברית הלשון – שמירת הלשון מלשון הרע, מכוון כנגד ברית המעור, דהיינו שמירת ברית קודש מזנות – והם בגדר זכר ונקבה.

במדרש רבה (כ' כב') כתוב שפלא עצום הוא שעם ישראל נכשל בחטא הזנות, כי בכל שנות גלות מצרים למרות שהיו עבדים בכל זאת הם לא נפרצו בעריות, וזה א' מד' סיבות שבזכותם יצאו עם ישראל ממצרים, וכן בפי החירות למרות שהיה מקום קבוע לזנות היה בכל זאת הקב"ה אמר להם לשוב לשם כי עם ישראל לא נכשלו שם בזנות למרות מקום הטומאה המושך לזנות – (מדרש רבה כ' כג'), וכן כל 40 שנה שעם ישראל היו במדבר לא חטאו בזנות.

לכך כתוב "וישב ישראל בשיטים ויחל העם לזנות" שטים שעשו שטות (משלי ו) "נואף אשה חסר לב", ובכל זאת מה ראו לשטות זו, מה שלא נשתטו כל מאות השנים??

עונה המדרש שיש מעינות שמגדלים גיבורים ויש מגדלים חלשים, ויש מעיינות שמגדלים אנשים יפים ויש מכוערים, ויש צנועים ויש שטופין בזימה, ומעיין שטים של זנות היה. והוא השקה את סדום שלכן היו שטופין בזימה וצרו על בית לוט בדרישה לחטוא עם המלאכים.

ומסיים המדרש שהיות והתקלל אותו מעיין, לכן עתיד הקב"ה לייבשו שנאמר

כנגד זה ברא אלוקים, ששיא הקדושה כנגד זה שיא הטומאה ואכמ"ל).

אבל בסוף 40 שנה, היות ועם ישראל נכשלו בלשון הרע, שדברו על המן לשון הרע, שלכן הנחשים השרפים הרגו בהם, ממילא נפרץ ברית הלשון, זה עורר את נפילת ישראל בברית המעור, ולכן מעיין השיטים השפיע עליהם ונטמאו.

וכידוע עם ישראל לא היו זקוקים לשתות ממעיין שיטים, כי היה להם את בארה של מרים, אבל בנות מואב פיתו אותם לשתות מים אלו, (בפרט לדעות שבלעם הזהיר את בנות מואב לא להשקות את ישראל יין – יש אומרים במדרש רבה כ' כג', ולכן השקום במים), ומתוך זה הם נכשלו בזנות, אבל עצם הדבר שהרבו שיחה עם האשה בלי להבין ששיחה זו היא מתחבולת היצר להחטיאם, זה היה בגלל שפרצו את ברית הלשון.

ויתכן שהיות ועם ישראל ביציאתם ממצרים היו שמורים בשמירת הלשון שלא דיברו לשון הרע, כי כך מוגדר הדבר במדרש רבה (בפרשת אמור לב' ה'), וגם בכל זמן שהותן במצרים נזהרו מזנות, לכן הקב"ה החזירם בכוונה לפי החירות ככתוב "וישובו ויחנו לפני פי החירות".

שלמרות שיש שם ניסיון עצום לזנות, בכל זאת עם ישראל לא נכשל שם בזנות, והקב"ה ידע שמכוח שמירתן על 2 הבריתות קודם ממילא בוודאי הם לא יחטאו בפי החירות, וזה עשה כבוד גדול לישראל שלא נטמאו במקום טומאה נורא זה.

(ואולי משכ"ת המכילתא שפי החירות עניינו כזכר ונקבה זה כנגד קדושת עם ישראל בב' הבריתות שהם כנגד זכר ונקבה, ואולי גם הצורות בקודש הקדשים – יומא נד' זה כנגד קדושת 2 הבריתות וזה

ביציאתם ממצרים היו טהורים מלשון הרע וזנות. – סוד על מלחמת גוג ומגוג הנוגע לימינו!!

אשמתה שהייתה דברנית וקלת דעת, ואילו דתן ואבירם חטאו בלשון הרע שלא באונס, והם 2 יהודים ובכל זאת המדרש ובעצם הפסוק לא ציין שמם וחטאם במפורש רק ברמז, ומדוע?

ויתכן שאכן התחיל קלות ראש אצל אחת שהוביל לזנות, וכשדתן ואבירם דברו לשון הרע, אמר משה אכן נודע הדבר,

הקשה החברותא היקר הרב אלדר נתנזון שליט"א הרי בימי גלות מצרים היה לשון הרע של דתן ואבירם, וכמו שאמר משה אכן נודע הדבר ע"ש ברש"י, ואיך לא גרם זאת לנפילה בזנות??

וכמו כן מדוע בדברי המדרש הקודמים כתב שזנות היה רק פעם אחת ופרסמה הכתוב, הרי שם זה היה באונס רק

מיליוני היהודים כולל הרשעים שמתו במכת חושך, זה הוכיח שעם ישראל נזהר מאוד בשמירת הלשון.

ולמה דתן ואבירם או כל הרשעים שמתו במכת חושך שממילא לא רצו לצאת ממצרים מדוע הם לא גילו?

ויתכן שהרשעים לא גילו כי עדיין לא החליטו בעצמם סופית לא לצאת ממצרים ולכן לא גילו את הסוד, אומנם במכת חושך היות ועדיין לא החליטו לצאת ממצרים אז הרגם ה', כי יתכן שבזמן שישאלו אשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב, שהיה מיד לאחר מכת חושך, אזי יתכן שחלק מהרשעים ברצותם למנוע את היציאה או לעכב את היציאה ממצרים, אולי יגלו הסוד, כך המצרים לא ישאלו וכך עם ישראל לא יצא ברכוש גדול, וממילא לא יתקיים התנאי של הקב"ה ביציאת מצרים, וממילא תתבטל או תתעכב היציאה.

ויתכן שדתן ואבירם פחדו מלגלות, מאחר שראו את הנזק שהיה להם עצמם מחוסר שמירת הלשון, או שלא היו דבריהם נשמעים, כהבטחת הקב"ה למשה בשנת יציאת מצרים **שוב למצרים כי מתו האנשים** – ופרש"י דתן ואבירם כמתים שנעשו עניים ואין דבריהם נשמעים, וסיבה זו מסבירה גם מדוע גם הרשעים הללו שלא רצו לצאת ממצרים בכל זאת לא גילו את הסוד.

ואולי רק לאחר שיצאו ישראל ממצרים, היות ומ"מ נשארו רק דתן ואבירם למרבה הפלא, לכן למרות עניותם ולמרות

שאותו מצרי שהרג משה היה האונס את האשה הדברנית, ומשה טען שהיות ויש לשון הרע מובן שיש זלזול וקלות ראש שמביא לידי זנות.

אבל יתכן שמאותו מקרה מיד עם ישראל התחזקו בראותם חומרת לשון הרע, שלכך משה הגואל נאלץ לברוח ממצרים, וכמו כן שדתן ואבירם נענשו שנחשבו כמתים מחמת הלשון הרע שנהיו עניים ואין דבריהם נשמעים, וראו מה חטא גורם שנפרצה חומת הצניעות בעם ישראל, לכן עם ישראל מיד התחזקו בשמירת הלשון ובצניעות וזהירות מקלות ראש המביא לזנות.

ולכן בזכות זיכוי הרבים, זכו דתן ואבירם להינצל ולא למות במכת חושך למרות שלא רצו לצאת ממצרים, ולא מתו ככל רוב רובו העצום של עם ישראל שהיו רשעים שלא רצו לצאת ממצרים, ולא עוד אלא הם השתתפו עם פרעה במרדף אחרי בני ישראל להורגם במלחמה.

אך עדיין יש מקום להתעמק בדברי המדרש ששיבח את עם ישראל שלא גילו סוד – שהם שואלים זהב וכסף בלי לחזור למצרים, ולכאורה מה עניינו ללשון הרע – שהרי במדרש רבה (בפרשת אמור) הוגדר שבחם זה כשמירת הלשון מלשון הרע?? ובכלל לא היה לעם ישראל לגלות, שהרי כך המצרים לא ילוו להם כסף וזהב, אז מדוע זה שבח של שמירת הלשון, הרי זה כמו סוד עסקי??

אלא יתכן עצם הדבר שבמשך שנה שלימה לא נפלט בטעות מיהודי אחד מכל

שנחשבו כמת, דווקא במצב מיוחד זה נשמעו דבריהם לפרעה שברח העם ושאין בדעת עם ישראל לחזור ולהשיב את הזהב והכסף ששאלו, ולכן פרעה לקח אותם עמו למלחמה על בני ישראל.

ולפי זה "ויוגד למלך מצרים כי ברח העם", יתכן שזה הוגד לו על ידי דתן ואבירים, ואולי זה היה בנוסף לדברי שלוחי פרעה שנלוו לעם ישראל כדברי רש"י.

והקב"ה גלגל שאז דבריהם יהיו נשמעין, כי כך ההסתה שנשמעה מפי יהודים שהם בגדר מהרסיין ומחריביין **ממך יצאו**, שהם הכי גרועים לעם ישראל, זה יגרום להקשות לב פרעה למרות 10 המכות לרדוף להילחם בישראל על ים סוף, ומכך תהיה מפלתו שימות בים סוף הוא ושריו.

ואולי כדוגמת הגאולה הראשונה כך תהיה הגאולה העתידה המושלמת, כמובא בנביא (מיכה ד' יא) **"ועתה נאספו עליך גוים רבים האמרים תחנף ותחזו בציון עינינו: והמה לא ידעו מחשבות ה' ולא הבינו עצתו כי קבצם כעמיר גרנה:"** וכתבו המפרשים

שהמון גוג ומגוג יבואו להשמיד את עם ישראל, בטענה שעם ישראל רשעים ומטמאים את הארץ.

ולכאורה תמוה מה פתאום ואיך הגויים יגיעו לתובנה מוזרה זו, אלא יתכן שהגויים יהיו מוסתים ע"י יהודים רשעים שילשינו וישחירו את פני עם ישראל בפני אויביהם בקריאה להשמדת עם ישראל, כדתן ואבירים ששכנעו את פרעה לרדוף אחר בני ישראל, בטענה שעם ישראל גנבים ושקרנים שגזלו את ממון המצרים, ומגיע להם למות גם על פי חוקי ה'.

אבל לעתיד לבוא, ה' התחייב להחזיר בתשובה את עם ישראל, ולכן גם כשנראה שמגיע השמדה לעם ישראל, בכ"ז ה' ברחמיו לא רק שלא ישמידנו, וכפי שהארכתי בפרשת שמות על סיבת גלות מצרים וההבטחה בברית בין הבתרים, אלא ה' ברחמיו גם ישתמש ברשעות עם ישראל, להכשיל ולאסוף את כל המון הגויים במחשבה מוטעית, שיגיעו להילחם על יהודי ארץ ישראל, וכך הם ימותו במגפה הגדולה המובטחת להמון גוג ומגוג בקרוב בימינו ממש אמון.

הוקע נגד השמש

כל אלו שחטאו בזנות בשיטים נצטווה משה להוקיעם נגד השמש, ומפרש רש"י נגד השמש - לעין כל, וע"פ המדרש השמש מודיע את החוטאים. שהענן נקפל מכנגדו והחמה זורחת עליו.

ונשאלת השאלה למה הענן לא פלט אותם, וזה יהיה הסימן מי חטא, כפי שמצאנו שכל החוטאים הענן פלטם, ובעצם שאלה זו אפשר לשאול גם אצל קרח ועדתו, וכן המרגלים מדוע לא נפלטו מהענן??

ואולי בודדים נענשו להיפלט מהענן, אבל בחטא ציבורי עם משתתפים רבים שם לא נפלטו מהענן, שאולי בחטא ציבורי שהתפרסם החטא דווקא חשוב שכולם יראו את העונש, ואילו היו נפליטים מהענן לא היו כולם רואים את עונשם. **ואומנם** התירוץ לא עונה על בדיקת המן.

ואולי לא נפלטו מהענן אלא נתפסו בחטאם בתוך הענן, בכדי ללמד שלשון הרע מחלוקת וזנות הורסת את הבית פנימה, ולכן במרגלים ובחטא קרח ובנחשים ובשיטים לא נפלטו מחוץ לענן, ומשא"כ בחטאים אחרים, שבהם נפלטו אל מחוץ לענן.

חילול ה' לרגע – שיתברר בסוף כקידוש ה'

ה' עד שהתברר פנחס לא בא לחטוא אלא להרוג את החוטאים.

והיות ויש חילול ה' לרגע, לכן למשה שהוא אדם גדול וגדול הדור, אסור לו לעשות חילול ה' אפילו לרגע קטן, משא"כ פנחס שלא היה ידוע ומפורסם וחשוב כמו משה.

אך תירוץ זה קצת קשה, שהרי **איוב** היה צדיק מפורסם מאוד בכל העולם, ומצאנו **בגמרא** (ב"ב ט"ז) דרש רבא על

מין ראש הישיבה זצ"ל הקשה מדוע משה ציווה על פנחס שילך להרוג את נשיא שבט השמעוני יחד עם המדיינית, הרי זה קידוש ה', ולמרות שיש מושג קריינא דאיגרתא – שמקריא האיגרת הוא המבצע, בכל זאת איך ויתר משה רבינו על מצוות קידוש ה'??

ותירץ מין זצ"ל ע"פ הגמרא (בסנהדרין פב') שהניחו לפנחס להיכנס לאוהל כי חשבו שגם הוא בא לחטוא עם המדיינית, והיות וכך חשבו ממילא היה לרגע חילול

אלעזר נכדו של אהרן, כן האמינו שבא לחטוא, שטענו שלמרות שהוא בן אלעזר בן אהרן הכהן, בכל זאת חשבו שהיות והוא גם נכד של יתרו שפיטם עגלים לעבודה זרה קודם שהתגייר, לכן יש בו צדדים לעבירה בטבעו.

(וכפי שטען דוד המלך (בתהילים נא') בבוא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בת שבע: ושם בפסוק ז' אמר: הן בעוון חוללתי ובחטא יחמתיני אמי: ומפרש המצודות דוד הן בעוון חוללתי - הלא נבראתי בעוון, לזה מאוד גבר בי היצה"ר להחטיאני בדבר העון אשר הוא מעין העון אשר נבראתי בה. ובחטא יחמתיני אמי - כשנתחממה אמי כשנתעברה ממני היה בחטא ועי' שם במפרשים).

ואולי אלו ששמרו סביב האהל שבו חטא זמרי, האמינו שפנחס בא לחטא כי טענו שלכן פנחס לא נתמנה לכהן, למרות שהוא נכד אהרן, ואביו אלעזר וזקנו אהרן כהנים ופנחס לא, כי בפנחס טמון שורשי עבירה ותאוה מסבו יתרו, ולכן דווקא מאז זכה פנחס לכהונה.

הפסוק "ברכת אובד עלי תבא ולב אלמנה ארנין", ברכת אובד עלי תבא, מלמד שהיה גוזל שדה מיתומים ומשביחה ומחזירה להן, ומקשים במפרשים שהרי בגמרא (ב"מ סא') תניא "לא תגנוב" אפילו על מנת לשלם תשלומי כפל גם אסור? ותירץ היז רמה שאיוב עשה כן ליתומים גויים, אבל בישראל זה חיסרון ולא מעלה.

ולכאורה עד שאיוב השיב כפול על ידי השבחת השדה, הרי עבר זמן של כמה חודשים ובינתיים יש חילול ה' משך זמן ארוך מאוד, ואם כן גם לגויים יהיה אסור לעשות כן ומדוע זה נחשב לשבח ומעלה לאיוב?

ויתכן לתרץ שאלת מרן זצ"ל בדרך אחרת, שמשה לא נכנס להרוג, כי משה עזב את צפורה שמכונה כושית על שם יופייה, ממילא לא יאמינו שמשה שויתר מדעתו על אשתו (והקב"ה הסכים עמו) יכנס עכשיו לחטוא עם מדיינית, ובכלל היות ומשה בכה ביחד עם זקני ישראל, לא יאמינו שפתאום יכנס בו תאוה לחטוא.

אומנם על פנחס למרות שהוא היה בן

למה זכה בלק שיצא ממנו משיח – ועוד בשאלת תלמידי היקר אברהם לויניץ

הייתה במטרה רעה לרעת עם ישראל שהקב"ה יסכים לרצונו לקלל את עם ישראל?

נכון שבלק הקריב 42 קורבנות לה', בכל זאת מדוע מגיע לו ע"ז שכר שיצא ממנו משיח, הרי כוונתו להקריב את הקרבנות

והיות ומבלק נלמד חיזוק לתקווה טובה ולחזוק בימות הגלות הארוכה, לכן זכה שנחשבו לו לטובה ה-42 קורבנות שהקריב, וזכה שיצא ממנו משיח בן דוד, שאכן זה תקוות גאולתינו הקרובה אמן.

ומפרשת בלק נלמד, שלמרות כוח הגלות, אין כוחנו אלא בפה, בתפילה ובתלמוד תורה, ונלמד להוקיר טובה לה' ששינה מהרגלו ומקביעותו לזעום בכל יום, ולטובת עם ישראל לא זעם באותם ימים, אנחנו נפעל להכיר טובה, ונקבע עיתים לתורה ולתפילות בכל יום.

ונלמד שהתקווה של בלק ובלעם להחטיא אותנו כל ימות הגלות בחטא הזנות והטומאה, עד כדי כך שהנחל שיצא מקודש הקדשים לעתיד לבוא הוא יתקן את נחל שיטים שגורם ומעורר טומאת זנות בעולם, בדבר זה נלמד לתקן עצתם, ונלחם בכל כוח לטהר אותנו ולהתקדש בקדושת הברית אמן ואמן.

ואכן פנחס מלאך הברית, תיקן את חטא הברית שפגמו בשיטים בימי משה, והוא המלאך הנשלח כל ימי גלותנו לסייע בעדנו מתחילת חיינו, שנצליח להתקדש ולשמור ברית קודש כל חיינו אמן ואמן.

ולפי זה מתורץ נפלא קושיית תלמידי היקר אברהם לוי'ני, שהיות ומפרשה זו יש חיזוק לעם ישראל לא לאבד תקווה בימי הגלות הארוכה, ולפעול בימי הגלות כראוי לזכות להגיע לימות המשיח ולחיי העולם הבא, לכן זכה בלק שיצא ממנו

ונראה לתרץ, ע"פ רבי יוסף בכור שור (במדבר כד' יד') "לכה איעצך". על אותו דבר שהיית ירא וחרד מפני הקהל היושב ממולך ומפחדו שלחת אלי. "איעצך" אתן לך עצה שלא תתגרה עמהם שאין לך לירא מהם כלום כי לא יזיקוך ולא לעמך כל ימך, כי את אשר יעשה העם הזה לעמך, באחרית הימים יהיה ולא עתה:

ובכל זאת בלק כמובא ברשב"ם החליט כן להתגרות עכשיו בעם ישראל ולהחטיאם בעצת בלעם בזנות, כי רצה לנקום נקמת עמו שיושמד בעוד אלפי שנים – באחרית הימים.

וזה מדהים ביותר!!! שאדם מסתכן במוות בגלל אחרית הימים של אלפי שנה אחריו!!! וזה מוות וודאי, שהרי ראה בחוש שה' מגן על עם ישראל שמשנה הרגלו לזעום בכל יום, ובאותם ימים לא זעם ה', והפך את הקללות לברכות, ובוודאי ינקום ה' במי שיטמא את עמו, וראה שלמרות הכל עם ישראל ישרוד לעתיד לבוא, וינקום במואב ובשאר העמים שהציקו לעם ישראל במשך הדורות ובגלות.

וזה חיזוק עצום לעם ישראל למשך כל זמן הגלות, נכון הגלות ארוכה מאוד, אבל אם רשע מתאבד בגלל העתיד לבוא באחרית הימים, ופועל אלפי שנים קודם בגלל אחרית הימים, כל שכן שאנחנו עם ישראל עם הנצח, למרות אלפי שנות גלות, לא נאבד תקווה, ונפעל כראוי להתכונן בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים ובתפילות לקירוב הגאולה, ובכך נזכה לימות המשיח ולחיי העולם הבא.

תצב וטהר לבנו • פרשת בלק

משיח בן דוד ולכן זכה בלק שיש פרשה על
שמו, כי ממנו נלמד לא להתייאש מחמת
אורך הגלות, ורוצה ה' את יראיו את
המייחלים לחסדו.

